

JAARPLAN
COC NEDERLAND

2018

Voorwoord

2018 is een belangrijk jaar voor COC Nederland. De minister van OCW zal voor vijf jaar een strategisch partnerschap aangaan met de alliantie die COC heeft gesloten met TNN en NNID. De alliantie is gesloten op basis van een door de drie organisaties gedeelde verandertheorie. Deze verandertheorie is gebaseerd op de verandertheorie die het COC in 2016 ontwikkelde en wordt beschreven in hoofdstuk 3 van dit jaarplan.

Het Regenboog Stembusakkoord dat het COC met politieke partijen sloot voorafgaand aan de Tweede Kamerverkiezingen in 2017, is overgenomen in het regeerakkoord. In november bracht de nieuwe minister van OCW Ingrid van Engelshoven, kort na haar aantreden, een werkbezoek aan het federatiekantoor in Amsterdam. We verwachten dat het nieuwe kabinet voortvarend aan de slag gaat met het emancipatiebeleid voor onze gemeenschap.

In maart 2018 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. We verwachten dat ook op gemeentelijk niveau onze lidverenigingen weer veel stembusakkoorden zullen kunnen sluiten.

In dit jaarplan wordt een belangrijke focus gelegd op drie nationale dossiers waarin landelijke projectleiders intensief samenwerken met lidverenigingen: jongeren en onderwijs, asiel, cultuur en geloof. Deze worden uitgewerkt in hoofdstuk Ondersteunen en begeleiden.

In 2017 hebben we een aantal belangrijke stappen gezet in het versterken van de samenwerking binnen de federatie. In het nieuwe jaar zullen we met elkaar uitvoering geven aan de versterking van de LHBTI-infrastructuur.

2018 is het tweede jaar van ons strategisch partnerschap met het ministerie van Buitenlandse Zaken. Mede hierdoor hebben we inzet op internationale advocacy en ondersteuning kunnen uitbreiden naar meer dan 100 partners in naar 35 landen. Het COC beïnvloedt globale opinies over mensenrechten en dat heeft ook direct weerslag op de positie van LHBTI's in Nederland.

Het federatiebestuur en de medewerkers van het federatiekantoor kijken uit naar de samenwerking met onze lidverenigingen, onze partners en onze financiers.

Amsterdam, november 2017

Koen van Dijk
Directeur COC Nederland

Inhoudsopgave

Voorwoord	1
Inhoudsopgave	3
1. Inleiding	4
2. Koppeling aan Strategisch Kader 2015 - 2018	6
3. COC's verandertheorie	10
4. Agenderen en vertegenwoordigen	15
5. Platform en netwerk	17
5.1 Ondersteuning lokale LHBTI-infrastructuur	17
5.2 Ontmoeting en empowerment	19
6. Ondersteunen en begeleiden	20
6.1 Jongeren en onderwijs	20
6.2 LHBTI & Asiel	28
6.3 Cultuur en geloof	33
6.4 Gezondheid en zorg	37
6.5 Sociale Veiligheid	39
6.6 Internationaal, partnerschap in pleitbezorging	40
7. Financiering	43
Conceptbegroting COC Nederland 2018	43
Resultaatbestemming en verloopstaat continuïteitsreserve 2018	44
Acquisitiedoelstelling	44
Specificatie conceptbegroting COC Nederland 2018	45
Uitvoeringslasten 2018	46
Kosten ten behoeve van ondersteuning van de federatie	47

Jaarplan COC Nederland 2018, versie 1.0, 17 november 2017

Fotoverantwoording:

Foto voorzijde: COC-boot met het thema BE YOU! tijdens de Amsterdam Pride 2017 - Geert van Tol

Pag. 15 Anja Robertus

Pag. 21 Geert van Tol

Pag. 33 Shary-An management

Pag. 43 Ministerie van Buitenlandse Zaken (Pride programma)

1. Inleiding

Dit is het jaarplan voor 2018 van de federatie COC Nederland, die bestaat uit 20 lidverenigingen en het federatiekantoor in Amsterdam. Met de 20 lidverenigingen heeft het COC een krachtige, landelijk dekkende en fijnmazige infrastructuur die belangrijk is voor het lokaal agenderen en duiden van voor LHBTI emancipatie belangrijke ontwikkelingen.

De lidverenigingen ondersteunen de meest kwetsbare groepen binnen de LHBTI-gemeenschap LHBTI-gemeenschap LHBTI-gemeenschap, onderhouden en versterken de contacten met lokale politieke structuren, verbinden maatschappelijke partners, en brengen verbinding in de lokale LHBTI beweging. Het federatiekantoor ondersteunt de lidverenigingen, geeft uitvoering aan de landelijke component van de programma's en de communicatie, agendering en vertegenwoordiging op nationaal niveau. Daarnaast is het federatiekantoor verantwoordelijk voor de uitvoering van het internationale programma.

Het jaarplan is gebaseerd op drie belangrijke pijlers. Gezamenlijk zijn zij het kader waarbinnen het COC zich inzet voor een diverse en inclusieve samenleving die werk maakt van gelijkheid en emancipatie, zodat mensen volledig zich zelf kunnen zijn en zich tot hun volle potentieel kunnen ontwikkelen, ongeacht seksuele oriëntatie, genderidentiteit of –expressie en geslachtskenmerken.

Pijler 1: Het strategisch Kader 2015 - 2018

De federatie werkt binnen een strategisch kader, dat door de Algemene Vergadering is vastgesteld voor de jaren 2015 – 2018. In het strategisch kader herijkt de federatie periodiek de visie, kernwaarden, doelstellingen en strategieën van de federatie en wordt een analyse gemaakt van veranderingen binnen de maatschappelijke context.

In het strategisch kader 2015 -2018 zijn tien speerpunten uitgewerkt die richting geven aan de inzet van de federatie. In hoofdstuk twee van dit plan geven we aan de speerpunten een actuele invulling voor 2018.

In 2018 herijken we het meerjarenbeleid, in een participatief proces, waarbij alle geldingen van de federatie worden betrokken. Dit mondt uit in een Strategisch Kader 2019-2023 dat aan de Algemene Vergadering van de federatie in november 2018 ter goedkeuring zal worden voorgelegd.

Pijler 2: De COC verandertheorie

COC heeft een brede beleidsagenda en behartigt de belangen van een diverse achterban, waarbij intersectionaliteit een factor is die kwetsbaarheid beïnvloed. Programma's en interventies van het COC zijn gericht op verschillende actoren: de achterban zelf, het maatschappelijk middenveld en de gemeentelijke, provinciale en rijksoverheid. Het COC werkt in een complexe omgeving waarbij vanuit de gemeenschap veel zelfstandig initiatief wordt ontwikkeld, maatschappelijke organisaties belangrijke bondgenoten kunnen zijn en de (internationale) dialoog over mensenrechten continue in beweging is. Het strategisch kader geeft richting bij het stellen van prioriteiten, de keuze wat we doen. Het geeft echter geen inzicht in hoe we dat doen.

In 2015 heeft COC een verandertheorie geformuleerd, een grafische weergave van de visie van het COC op de bijdrage die zij, met verschillende elkaar versterkende interventies, levert aan sociale verandering richting een diverse en inclusieve samenleving die werk maakt van gelijkheid en emancipatie.

In 2017 is COC een alliantie aangegaan met Transgender Netwerk Nederland en het Nederlands Netwerk Intersekse/DSD. De alliantie heeft instellingssubsidie aangevraagd bij de minister van OCW voor de jaren 2018-2022. De subsidie wordt verleend op basis van een strategisch partnerschap tussen de alliantie en de minister, gebaseerd op een gedeelde verandertheorie. In 2017 is de verandertheorie daarom vernieuwd.

In hoofdstuk drie wordt de verandertheorie op hoofdlijnen toegelicht. De in dit jaarplan opgenomen programma's worden beschreven volgens de verandertheorie.

Pijler 3: Verbetering afstemming en samenwerking binnen de federatie

Op de Landelijke Werkgroep Federatiezaken (LWFZ) van maart 2017 is een plan van aanpak vastgesteld voor verbetering van de afstemming en samenwerking binnen de federatie, om beter invulling te kunnen geven aan de in het strategisch kader geformuleerde speerpunten. Aan het plan van aanpak is in 2017 uitvoering gegeven. De in het plan genoemde prioriteiten voor 2018 krijgen ook in 2018 bijzondere aandacht in de samenwerking met de lidverenigingen van de federatie

De prioriteiten zijn:

1. Duidelijkheid over de structuur van de federatie en de mandaten daarbinnen
2. Ondersteuning in het vrijwilligersbeleid
3. Mobilisatie achterban, inclusief diversifiëren van inkomsten
4. Faciliteren van kennisdeling
5. Standaardisering van de financiële jaarrekening
6. Ondersteuning IT-infrastructuur
7. Meenemen financieringsbehoefte lidverenigingen in landelijke programma's

2. Koppeling aan Strategisch Kader 2015 - 2018

Het Jaarplan 2018 is mede gebaseerd op de 10 speerpunten uit het Strategisch Kader 2015 – 2018. In dit hoofdstuk geven wij een actuele invulling aan de speerpunten en koppelen we deze aan de verandertheorie. De verandertheorie wordt in tekst en beeld beschreven in hoofdstuk 3 in dit jaarplan.

1. Het boeken van vooruitgang in de sociale acceptatie en emancipatie van LHBTI's

Hoewel er in de zeventigjarige geschiedenis van het COC veel vooruitgang is geboekt in Nederland en de wereld, blijft het COC waakzaam, zodat wat bereikt is, wordt behouden en het draagvlak voor LHBTI-emancipatie blijft bestaan en groeit. Verworvenheden zijn niet tot in de eeuwigheid beschermd.

Maatschappelijke tegenbeweging, schijntolerantie, gebrek aan (beleids-)prioriteit en onvoldoende financiële middelen zorgen gemakkelijk voor afnemend draagvlak.

2. Het bestrijden van discriminerende wetgeving en het bevorderen van beleid dat LHBTI-acceptatie ondersteunt

In de COC verandertheorie neemt de overheid een belangrijke plaats in. In de optimale situatie borgt de overheid LHBTI-gelijkheid in wet- en regelgeving, bevordert participatie van LHBTI-persoon en draagt zij dit beleid actief uit. Daarmee scheidt de overheid een kader dat de samenleving de ruimte biedt om vooruitgang te boeken op het gebied van de gelijkheid en emancipatie van LHBTI-persoon.

Ondanks de enorme slagen die Nederland heeft gemaakt op het gebied van wetgeving en LHBTI specifiek beleid blijven er concrete zaken die Nederland beter zou moeten regelen. Dit blijkt ook uit het vergelijkende onderzoek dat onze Europese koepelorganisatie ILGA-Europe jaarlijks uitvoert.

Nederland staat in de ranglijst van de ILGA-Europe op de tiende plaats, achter landen als Malta, het Verenigd Koninkrijk en België. Dat komt met name door het gebrek aan wetgeving die belangrijk is voor trans- en interseksuele personen, maar bijvoorbeeld ook door het ontbreken van expliciete Grondwettelijke bescherming. COC blijft zich met de Nederlandse overheid inspannen voor een verankering van gelijke behandeling van LHBTI-persoon in de wet en beleid dat LHBTI-gelijkheid ondersteunt.

Daarbij ligt het accent in 2018 op uitvoering van COC's Regenboog Stembusakkoord. In dat akkoord legde het COC bij de Kamerverkiezingen van 2017 acht afspraken vast over LHBTI-emancipatie, met acht politieke partijen. Die partijen zijn samen goed voor bijna twee derde van de zetels in de Tweede Kamer.

Op 21 maart 2018 zijn er gemeenteraadsverkiezingen. In aanloop naar die verkiezingen zullen we de beschikbare kennis binnen de federatie verder delen, met als doel dat zoveel mogelijk gemeenten beleid voeren dat LHBTI-acceptatie ondersteunt. In het hoofdstuk beleidsbeïnvloeding wordt onder andere de concrete inzet van het COC nader toegelicht.

3. Het versterken van de Internationale LHBTI-beweging

Internationale solidariteit is vanaf de beginjaren een van de kernwaarden van het COC. Het internationale werk is in de afgelopen jaren sterk gegroeid. Op dit moment werken we structureel met ongeveer 100 partners in meer dan 35 landen aan capaciteitsversterking van LHBTI-organisaties. Daarnaast speelt COC een belangrijke rol in de dialoog over mensenrechten bij de verschillende regionale en internationale fora. Daar werken we vooral door lokale LHBTI-activisten een podium te geven en hen te ondersteunen bij het optimaal gebruik maken van de beschikbare instrumenten.

De dialoog tussen staten over LHBTI bij de interpretatie van internationale mensenrechten is van belang voor de emancipatie en sociale acceptatie van LHBTI-persoon wereldwijd, maar ook in Nederland. Voorbeelden hiervan zijn de uitspraken van het Europees Hof over de beslispraktijk in procedures van LHBTI-asielzoekers, of hoe UNESCO in rapportages en conclusies het bestrijden van 'homo-pestes' op scholen onverkort plaatst in het kader van het waarborgen van het universeel recht op toegang tot onderwijs voor LHBTI-jongeren.

De Nederlandse overheid heeft bescherming tegen de schending van de mensenrechten van LHBTI-persoon verankert als prioriteit in het mensenrechtenbeleid van het ministerie van Buitenlandse zaken. Mede op basis van deze prioriteit bestaat er een strategisch partnerschap tussen de minister van Ontwikkelingssamenwerking en

COC Nederland. Dit partnerschap stelt ons in staat om meer dan 100 LHBTI-organisaties in meer dan 35 landen te ondersteunen.

Het is van belang dat meer landen de bescherming van de mensenrechten van LHBTI-persoonen verankeren in het buitenlands beleid en effectieve steun verlenen aan de internationale LHBTI-beweging. Het COC werkt daarom in 2018 samen met organisaties in onder andere het Verenigd Koninkrijk om het partnerschap met de eigen overheid te versterken.

4. De ondersteuning van de meest kwetsbare groepen in de LHBTI-gemeenschap

Met de meeste LHBTI-persoonen in Nederland gaat het relatief goed, ook zonder dat zij direct en individueel worden ondersteund door het COC. Bepaalde groepen binnen onze gemeenschap hebben echter behoefte aan een extra steun in de rug. Deze specifieke behoefte komt vaak voort uit een combinatie van uitsluitingsfactoren, zoals bijvoorbeeld bij LHBTI-asielzoekers en biculturele LHBTI-persoonen. In andere gevallen komt kwetsbaarheid voort uit een behoefte aan een dienstenaanbod waar de samenleving zonder inzet van het COC (nog) niet in voldoet, zoals bijvoorbeeld het geval is met ontmoetingsmogelijkheden georganiseerd door COC-lidverenigingen voor LHBTI-jongeren en ouderen en LHBTI-persoonen met een verstandelijke beperking. Enkele jaren geleden nam COC Midden-Nederland het initiatief om onder de naam AutiRoze ontmoeting te organiseren voor LHBTI-persoonen met autisme, dit initiatief is inmiddels door vier lidverenigingen overgenomen.

Het inside-out bouwen op de kracht en het inzicht van frontliners uit de doelgroep zelf vormt de kern van alle programma's van het COC. De eerste pijler in COC's verandertheorie betreft dan ook de mobilisatie van individuele LHBTI-persoonen en de LHBTI-gemeenschap. Zij vormen de basis van veel randvoorwaarden die bijdragen aan een diverse en inclusieve samenleving. In de optimale situatie nemen zij zichtbaar deel aan het maatschappelijk leven, organiseren en participeren zij aan LHBTI-initiatief in het publieke domein en vormen zij de LHBTI-organisatie die andere stakeholders mobiliseert om verandering in de samenleving te bewerkstelligen.

Programma's gericht op ondersteuning van LHBTI-jongeren, biculturele LHBTI-persoonen en LHBTI-asielzoekers maken de kern uit van dit jaarplan. Deze programma's richten zich zowel op de individuele emancipatie van deze groepen als op sociale acceptatie, inclusieve private en publieke dienstverlening en een steunend overheidsbeleid. De programma's bestaan uit meerdere interventies met verschillende maar samenhangende doelen.

5. Het versterken van de contacten met de lokale politieke structuren in Nederland

De decentralisatie van overheidstaken naar de gemeenten is een feit en biedt kansen. Steeds meer gemeenten ontwikkelen LHBTI specifiek beleid en geven invulling en sturing aan voorzieningen op lokaal niveau. Er is binnen de federatie veel kennis en ervaring over het beïnvloeden van gemeentelijk beleid.

In 2018 bereiden we ons voor op de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart. Daarbij zullen we de kennis binnen de federatie verder delen, met als doel dat zoveel mogelijk gemeenten beleid voeren dat LHBTI-acceptatie ondersteunt. Een voorbeeld is de goede ervaring die verschillende lidverenigingen opdeden met lokale 'roze stembusakkoorden', die na de verkiezingen van 2014 een kapstok vormen voor het gesprek over LHBTI-inclusief gemeentebestuur.

Bij het delen van de reeds beschikbare kennis en ervaring binnen de federatie werken we samen met Movisie, het kenniscentrum dat voor het ministerie van OCW de Regenboogsteden ondersteunt. Zo maken we optimaal gebruik van de kansen die een goede aansluiting bij het Regenboogstedenbeleid ons biedt.

In 2017 is door drie lidverenigingen en het federatiekantoor, in samenwerking met Movisie, een document opgesteld met suggesties voor LHBTI-inclusief gemeentebestuur voor partijen die deelnemen aan de gemeenteraadsverkiezingen. Daar bouwen we in 2018 op voort, met als mogelijke instrumenten de verkiezingswebsite gayvote.nl en gemeentelijke 'regenboog stembusakkoorden'.

6. Het verbinden op lokaal niveau, met name op het terrein van zorg en welzijn, onderwijs en belangenorganisaties

De tweede pijler in COC's verandertheorie richt zich op het informeren, betrekken, motiveren en mobiliseren van stakeholders in het maatschappelijk middenveld. Mainstream organisaties buiten de directe LHBTI-beweging spelen een belangrijke rol om ons grotere doel te bereiken. Bij het uitoefenen van hun maatschappelijke functie krijgen zij te maken krijgen met LHBTI-personen; denk hierbij bijvoorbeeld aan hulp- en zorgverlening, migrantenorganisaties, AZC's of het onderwijs.

Het is van belang dat hun dienstverlening inclusief is en rekening houdt met specifieke kwetsbaarheden of behoeften van LHBTI-personen. De actieve rol van maatschappelijke organisaties bij het LHBTI-emanipatieproces bevordert en stimuleert LHBTI-initiatief en verbetert het contact met LHBTI-personen, tegelijkertijd zet het extra druk op andere componenten van de samenleving (bijvoorbeeld de overheid).

In alle drie de kernprogramma's van het jaarplan zijn specifieke nationale en lokale stakeholders benoemd waarmee lidverenigingen van de federatie een relatie hebben of aan zullen gaan. De lidverenigingen onderhouden de contacten met de AZC's in het eigen verzorgingsgebied als ook met de lokale zorginstellingen, migrantenorganisaties en geloofsgenootschappen. De voorgenomen decentralisatie van de ondersteuning van de GSA's, van het federatiekantoor naar de jongeren en onderwijsteams van de lidverenigingen, biedt kansen de reeds bestaande relaties die lidverenigingen hebben met scholen nog verder te verdiepen.

7. Verbinding in de LHBTI-beweging

We onderkennen de kracht en meerwaarde van organisaties die zich met ons specifiek inzetten voor bepaalde doelgroepen binnen onze achterban. In de COC verandertheorie richten we ons op een sterke LHBTI-gemeenschap. Daarbij zien we andere LHBTI-initiatieven en -organisaties niet als concurrenten maar werken we samen en versterken we elkaar.

Het opbouwen van een landelijk dekkend netwerk van steun voor biculturele LHBTI-personen is een van de prioriteiten van de federatie. We onderkennen dat er in een aantal gemeenten ook los van het COC goede initiatieven zijn ontstaan die voorzien in de behoeftes van biculturele LHBTI-personen. Het aangaan van goede samenwerkingsrelaties met deze initiatieven biedt kansen om aan deze prioritaire doelstelling van het COC invulling te geven.

8. Het duurzaam binden van mensen en middelen, waaronder het diversifiëren van onze financiële middelen en het binden van (nieuwe) vrijwilligers

COC prijst zich gelukkig met een actieve en gemotiveerde achterban, bij de lidverenigingen zetten zich honderden vrijwilligers in. Met de activiteiten en programma's van het COC worden vele duizenden LHBTI-personen bereikt, bijvoorbeeld de ruim 90 actieve Roze 50+ ambassadeurs, of de 3.500 jongeren die een profiel hebben op Jong & Out. Met Paarse Vrijdag 2016 droegen 280.000 scholieren Paars om uit te dragen dat hun school veilig moet zijn voor iedereen. Met de programma's voor biculturele LHBTI-personen en LHBTI-asielzoekers neemt de diversiteit in onze achterban en de groep die zich actief bij het COC inzet, sterk toe.

Het is een blijvende uitdaging om de bestaande relaties met onze achterban te verdiepen en mensen te motiveren om in tijd of geld bij te dragen aan het realiseren van onze doelstellingen. Het mobiliseren van de achterban is door de werkgroep federatieontwikkeling benoemd tot een van de prioriteiten. In 2017 heeft een klankbordgroep, waar lidverenigingen communicatie professionals voor hebben voorgedragen, de contouren van een passende mobilisatiestrategie uitgewerkt en de randvoorwaarden voor implementatie van deze strategie benoemd.

Steeds meer bedrijven zien het COC als een belangrijke maatschappelijke organisatie aan wiens doelstellingen zij zich willen verbinden. Met Amsterdam Pride 2017 voerde HEMA voor het tweede jaar een campagne waarvan de opbrengsten ter beschikking werden gesteld om met Paarse Vrijdag nog meer scholen te kunnen bereiken. Ook de Bijenkorf, het kledingmerk gsus, Ben & Jerry's en NUON wisten het COC te vinden. Het verdiepen en verduurzamen van de partnerschappen met bedrijven is een van de prioriteiten in de mobilisatiestrategie van 2018.

9. Het vergroten van de diversiteit onder vrijwilligers en medewerkers van COC

Hoewel voor de hand liggend en breed gedragen door de hele federatie blijft het effectief vergroten van de diversiteit onder vrijwilligers en medewerkers van COC een uitdagende opdracht. Om te kunnen spreken van door de LHBTI-gemeenschap gedragen belangenbehartiging is het van belang dat COC niet alleen diversiteit promoot maar ook uitstraalt.

In het programma gericht op biculturele LHBTI-personen zit een trainingscomponent die personen uit de doelgroep versterkt zodat ze hun kwaliteiten verder tot ontwikkeling kunnen brengen en zij worden gestimuleerd leiderschap te tonen voor hun gemeenschap. De ervaringen binnen dit programma kunnen worden ingezet in andere programma's die zich richten op doelgroepen die de diversiteit onder medewerkers en vrijwilligers bij COC vergroten.

10. Aandacht voor de link tussen gendernormen en LHBTI

Langzaam verschuift het discours van de LHBTI-beweging van het vergroten van de acceptatie van een alternatieve norm (homo- naast heteroseksualiteit, transgenders naast cisgenders) naar het vervagen van die normativiteit. Uit onderzoek in onder andere het Verenigd Koninkrijk blijkt dat onder jongeren slechts zo'n 50% zich nog identificeert als strikt homo- of heteroseksueel. We verwachten dat dat percentage vergelijkbaar is onder Nederlandse jongeren.

De voorlichtingsgroepen van de COC-lidverenigingen zijn met elkaar het gesprek aangegaan over aanpassing van de voorlichtingsmethodiek. In toenemende mate worden daarbij niet de traditionele 'versteende' identiteiten LHBTI als uitgangspunt genomen. Uitgangspunt is daarbij 'the genderbread kit' een lesmethode die in 2015 van het ministerie van OCW de LHBT-innovatieprijs kreeg. Hiermee gaat de voorlichting verder dan voorlichting over homoseksualiteit, maar worden ook diverse gender-identiteiten (waaronder transgender), diverse sekses (waaronder intersekse), diverse gender-expressies en de verschillende seksuele oriëntaties die mensen kunnen hebben besproken. Zo wordt iedereen in de klas aangesproken en ontstaat er geen wij-zij gevoel. Iedereen is namelijk uniek, en diversiteit vind je in elke klas.

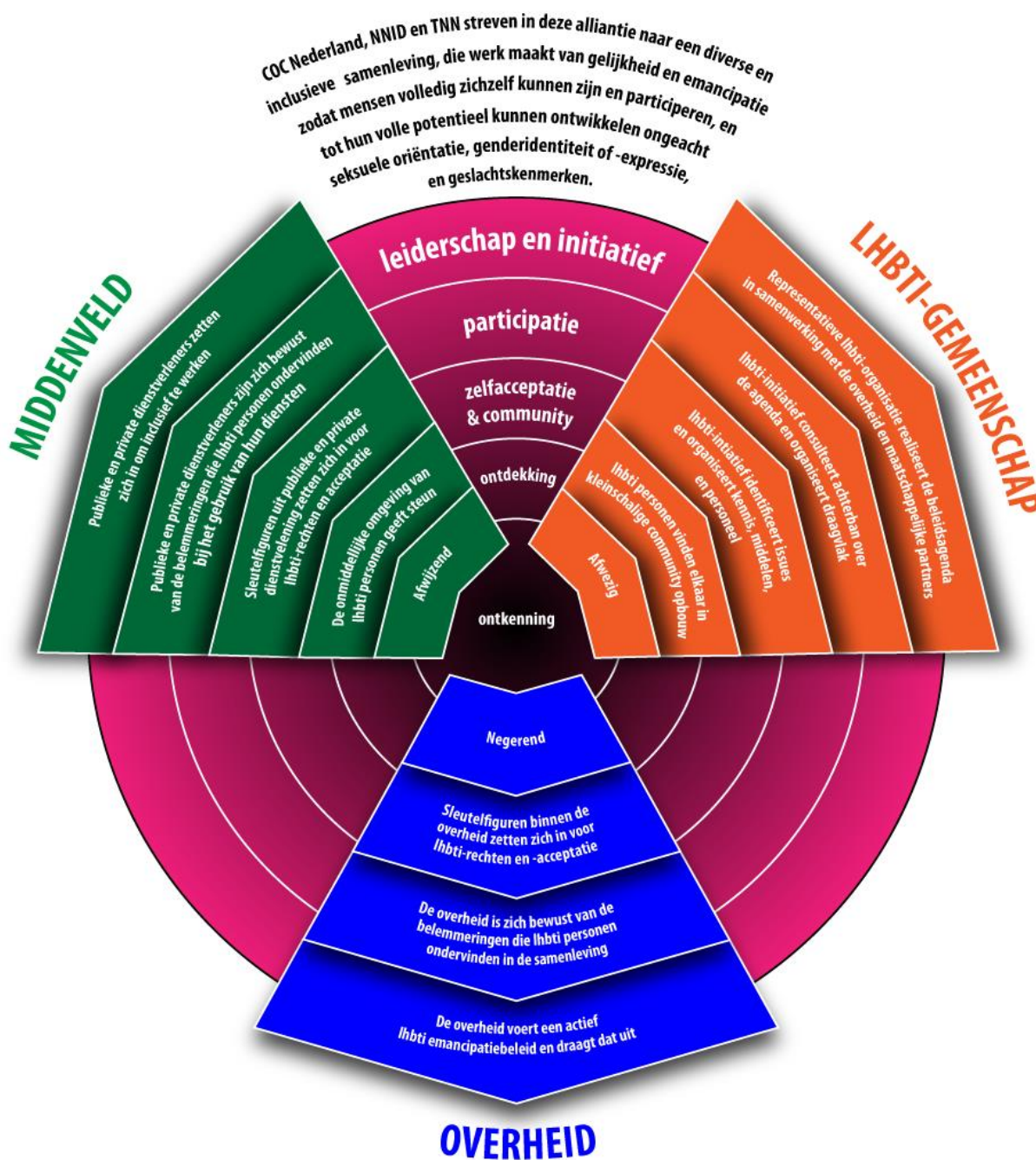
Het ministerie van OCW heeft een aantal organisaties die actief zijn op het gebied van vrouwen en LHBTI-emanipatie uitgenodigd een alliantie 'genderdiversiteit' te vormen. COC maakt deel uit van deze alliantie die onder andere gendernormativiteit ziet als onderliggende reden voor negatieve houdingen tegenover LHBTI-personen. De alliantie heeft in 2017 op basis van wetenschappelijke literatuur een verandertheorie opgesteld die de basis zal vormen van een door een brede alliantie gedragen campagne tegen gendernormativiteit.

Onderdeel van het Regenboog Stembusakkoord, dat het COC in 2017 sloot met acht politieke partijen, is het zoveel mogelijk afschaffen van officiële geslachtsregistratie. Dit biedt kansen om aandacht te vragen voor de link tussen gendernormen en LHBTI-negativiteit en het debat hierover aan te jagen. Die kansen greep het COC bijvoorbeeld met een boot en media aandacht rond Amsterdam Pride in 2017. De inzet is om hier in 2018 op voort te bouwen.

3. COC's verandertheorie

In het jaarplan 2016 presenteerden wij de eerste aanzet tot een verandertheorie, een grafische weergave van de beleidsvisie van het COC over de bijdrage die wij leveren aan de door ons gewenste sociale verandering. In het jaar 2017 hebben wij met alliantiepartners TNN en NNID de verandertheorie geëvalueerd en zijn gezamenlijk gekomen tot een vereenvoudigde en beter gestructureerde weergave van onze inzet. Deze verandertheorie ligt ten grondslag aan het strategisch partnerschap voor de jaren 2018-2022 tussen de alliantiepartners en het ministerie van OCW.

In de verandertheorie is de lange termijn doelstelling van het COC geoperationaliseerd in drie doelen op middellange termijn en drie strategieën om deze doelen in fasen (korte termijn doelen) te bereiken.

Lange termijn doel – strategische doelstelling

Een diverse en inclusieve samenleving, die werkt aan gelijke rechten, emancipatie en acceptatie, zodat mensen volledig kunnen participeren en zich tot hun volle potentieel kunnen ontwikkelen, ongeacht hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderexpressie en geslachtskenmerken.

Drie doelen op middellange termijn - Drie strategieën ernaartoe

Wij onderscheiden drie doelen op middellange termijn en drie verandervaden of strategieën om deze doelen te bereiken:

- 1. Representatieve LHBTI-organisaties realiseren de door de achterban gedragen beleidsagenda in samenwerking met de overheid en medestanders uit het maatschappelijk middenveld.**
- 2. Publieke en private dienstverleners in het maatschappelijk middenveld zetten zich in om inclusief te werken.**
- 3. De overheid borgt LHBTI-gelijkheid in wet- en regelgeving, bevordert participatie van LHBTI-personen en draagt dit beleid actief uit.**

De optimalisering langs de drie strategische assen verloopt fluide maar wordt voor de schematische weergave onderscheiden in fasen of korte termijn doelen.

Door in de verandertheorie de as van de emancipatie van het LHBTI individu wel te visualiseren maar niet als strategie te benoemen, drukken we uit dat deze emancipatie bij het individu zelf blijft. Door mobilisatie op de drie strategische assen: LHBTI-gemeenschap, middenveld en overheid, dragen we bij aan een samenleving waarbinnen het individu zich beter kan ontwikkelen en met minder belemmeringen aan de samenleving kan participeren. De ontwikkeling van het individu is echter afhankelijk veel factoren, waarvan een groot deel buiten de invloedssfeer ligt van de LHBTI-beweging. De as van de individuele emancipatie loopt van schaamte naar trotse participatie, leiderschap en initiatief.

Strategie 1: Mobiliseren van de LHBTI-gemeenschap

Het ondersteunen en begeleiden van individuele LHBTI-personen en het bieden van een platform waar zij zelf een sociaal netwerk op kunnen bouwen, waar ze elkaar kunnen ontmoeten en versterken, blijft een belangrijke functie van het COC. Dit geldt in het bijzonder voor de meer kwetsbare groepen binnen de LHBTI-gemeenschap, voor wie buiten het COC geen platform wordt geboden. Intersectionaliteit van kenmerken waarop mensen uitsluiting ervaren is daarbij een factor die kwetsbaarheid vergroot.

Korte termijn doel 1: LHBTI-personen vinden elkaar in kleinschalige gemeenschapsopbouw.

Door onderling contact tussen LHBTI-personen met vergelijkbare achtergronden en positie ontwikkelen zij coping mechanismen om met minderhedenstress om te gaan en handelingsperspectief om participatie in de samenleving te vergroten. De vergrote weerbaarheid legt bij enkele deelnemers de kern van activisme.

Interventies:

Het ondersteunen van LHBTI-initiatief, het organiseren of faciliteren van ontmoetingsmogelijkheden in het land en het creëren van veilige digitale platforms.

Korte termijn doel 2: LHBTI-initiatief identificeert issues.

Het initiatief dat is gericht op ontmoeting en empowerment is in eerste instantie intern gericht. Door het delen van ervaringen identificeert de groep ook gedeelde belemmeringen. Dit leidt bij een aantal van de deelnemers aan de ontmoetingsgroepen tot initiatief dat zich verder ontwikkelt in externe richting. Dit vormt de basis voor de belangenbehartiging.

In het directe contact met de grote diversiteit binnen de LHBTI-gemeenschap ligt voor het COC de kern van de gedragen vertegenwoordiging en belangenbehartiging. De beleidsagenda wordt door de gemeenschap zelf gevoed en in samenspraak ontwikkelt.

Interventies:

Het versterken en verbinden van gemeenschapsinitiatief onder andere door het vinden, binden en versterken van vrijwilligers en door zichtbaarheid te geven aan de diversiteit van het initiatief.

Korte termijndoel 3: LHBTI-belangenorganisatie consulteert de achterban over de beleidsagenda en organiseert draagvlak.

Het COC neemt initiatief uit de gemeenschap op in de beleidsagenda en organiseert draagvlak binnen de LHBTI-gemeenschap.

Interventies:

investeren in de band met en kennis van de achterban en verstevigen van hun inzet door gesignaleerde problematiek te onderbouwen, onder andere door het uitzetten van polls en onderzoek.

Omdat de onderwerpen op de beleidsagenda soms slechts voor een deel van de LHBTI-gemeenschap in het persoonlijk leven relevant zijn en omdat sommige onderwerpen heel technisch of vernieuwend zijn, is het van belang in de brede LHBTI-gemeenschap aan het draagvlak voor de gehele agenda te blijven bouwen.

Middellange termijndoel 1: Representatieve LHBTI-organisaties realiseren de gedragen beleidsagenda in samenwerking met de overheid en het maatschappelijke middenveld.

Het COC mobiliseert overheid en publieke en private dienstverleners om LHBTI-gelijkheid te bevorderen en te borgen en de door de LHBTI-gemeenschap ervaren uitsluiting in maatschappelijke dienstverlening weg te nemen.

Interventies:

Agenderen, informeren en consulteren

Strategie 2: Mobiliseren van het maatschappelijk middenveld

Het COC werkt samen met publieke en private dienstverleners aan het wegnemen van de drempels die LHBTI-personen soms ervaren in het participeren in de samenleving, waardoor zij in de volle ontwikkeling van hun potentieel worden belemmerd.

Korte termijndoel 1: Publieke en private dienstverleners worden zich bewust van de door LHBTI-personen ervaren uitsluiting.

De eerste reactie van maatschappelijke organisaties op signalen van uitsluiting is vaak ontkenning, soms komt dat voort uit actieve uitsluiting soms uit onwetendheid. Inclusiviteit is in Nederland immers de norm, mensen in een positie van privilege zijn zich soms niet bewust van (impliciete) uitsluitingsmechanismen. Vaak ook komt ontkenning voort uit een gebrek aan gevoelde urgentie, het zou gaan om individuele gevallen en niet om systematische uitsluiting

Interventies:

Agenderen: het agenderen van uitsluitingsmechanismen kan direct door maatschappelijke organisaties aan te spreken of indirect door agendering via de media. Agendering verloopt het meest effectief als daarbij zogenaamde *frontliners* zijn betrokken die de uitsluiting zelf hebben ervaren. Goede problematisering en onderbouwing van beperkingen waarmee LHBTI-personen te maken hebben, zijn belangrijk om te komen tot duurzaam veranderingsbeleid.

Korte termijndoel 2: Medestanders uit het maatschappelijk middenveld zetten zich in voor LHBTI-Inclusieve publieke en private dienstverlening.

Medestanders kunnen zelf werkzaam zijn binnen de publieke of private dienstverleners, maar het kunnen bijvoorbeeld ook journalisten, of andere belangenorganisaties zijn die de ervaren uitsluiting mee-agenderen.

Interventies:

Informeren: Individuele gevallen van uitsluiting worden gedocumenteerd en geanalyseerd. Een belangrijk gevolg van mogelijk contact met medestanders binnen de publieke en private dienstverleners is dat er ook steeds meer zicht komt op enerzijds de dynamiek achter de uitsluiting en anderzijds de mogelijke oplossingsrichtingen die vanuit het perspectief van de dienstverlener zelf effectief zouden kunnen zijn.

Korte termijndoel 3: Publieke en private dienstverleners zijn zich bewust van de eigen uitsluitingsmechanismen en ontwikkelen beleid en procedures om LHBTI-inclusief te werken.

Interventies:

Consulteren: indien nodig ondersteunt het COC maatschappelijke organisaties in het ontwikkelen van beleid en procedures door het aandragen van concrete handvatten en suggesties.

Middellange termijndoel 2: Publieke en private dienstverleners in het maatschappelijk middenveld zetten zich in om inclusief te werken.

Interventie:

De dienstverleners voorzien in open, inclusieve en adequate dienstverlening, sluiten LHBTI-persoon daarbij niet uit en bieden daar waar nodig op de doelgroep toegepaste dienstverlening. Het doel is bewust actief geformuleerd: inclusief beleid dient onderhouden en uitgedragen te worden.

Strategie 3: Mobiliseren van de overheid

De overheid is een cruciale actor bij het bevorderen van een inclusieve en diverse samenleving. De meest negatieve fase op de as van de overheid is in de Nederlandse context dat deze specifieke behoeften van LHBTI-persoon niet erkent of daaraan onvoldoende prioriteit geeft in de afweging van andere belangen.

Op dit moment is de toegang van de LHBTI-beweging tot de overheid over het algemeen goed, maar verbetering is mogelijk, bijvoorbeeld voor onderwerpen als intersekse, PrEP en een verlofregeling voor trans personen.

Korte termijndoel 1: De overheid wordt zich bewust van specifieke maar systematische ongelijkheid op grond van seksuele oriëntatie, genderidentiteit, genderexpressie of geslachtskenmerken.

Interventies:

Agenderen: het agenderen van ongelijkheid kan direct door bewindspersoon, volksvertegenwoordigers of ambtenaren aan te spreken of indirect door agendering via de media. Agendering verloopt het meest effectief als daarbij zogenaamde *frontliners* zijn betrokken die de ongelijkheid zelf hebben ervaren. Goede problematisering en onderbouwing van beperkingen waarmee LHBTI-persoon te maken hebben, zijn belangrijk om te komen tot duurzaam veranderingsbeleid.

Om maatschappelijke druk op de overheid te organiseren, agendeert het COC onderwerpen ook binnen de LHBTI-gemeenschap zelf, het meest direct gebeurt dit door het informeren van de achterban bij de verkiezingen.

Korte termijndoel 2: Medestanders binnen de overheid zetten zich in voor LHBTI-rechten en acceptatie.

Interventies:

Informeren: Binnen de overheid kan de weg van agenda naar beleid lang en grillig zijn. Eerste medestanders kunnen bewindspersoon, volksvertegenwoordiger of ambtenaar zijn. COC informeert deze medestanders voortdurend om samen met hen het draagvlak binnen de overheid voor het gewenste beleid te vergroten.

Korte termijndoel 3: De overheid is zich bewust van de belemmeringen die LHBTI-persoon ondervinden in de samenleving.

Interventie:

Consulteren: In de fase van beleidsvoorbereiding ondersteunt het COC de overheid door het doen van concrete en realistische suggesties en voorbeelden van effectief beleid uit andere landen te ontsluiten.

Middellange termijndoel 3: De overheid borgt LHBTI-gelijkheid in wet- en regelgeving, bevordert participatie van LHBTI-personen en draagt dit beleid actief uit.

Interventies:

De overheid monitort LHBTI-gelijkheid en de effectiviteit van beleid en past beleid en uitvoering aan waar dat nodig is.

Samenhang tussen de drie strategieën

De drie strategieën zijn met elkaar verbonden. In bijvoorbeeld COC's jongeren en onderwijsprogramma mobiliseren LHBTI-jongeren zichzelf, ondersteund door het COC om, samen met medestanders in de school zoals de voorlichtingsgroepen, weerbaarheid en zichtbaarheid op school te bevorderen en (impliciete) uitsluiting te agenderen. (mobilisatie LHBTI-gemeenschap). Dit motiveert scholen, maar bijvoorbeeld ook educatieve uitgeverijen om te werken aan inclusiever onderwijs (mobilisatie middenveld). Als gevolg van de pleitbezorging heeft de minister met invoering van de kerndoelen seksuele diversiteit een duidelijke norm gesteld en monitort de naleving daarvan (mobilisatie overheid).

Relatieve progressie binnen de drie strategieën is aan elkaar verbonden, het is over het algemeen op een specifiek onderwerp niet mogelijk op een van de drie assen meer dan een of twee stappen op de andere assen vooruit te lopen. Achteruitgang op een van de assen, brengt het risico van achteruitgang op de andere assen met zich mee.

Het startpunt op de drie assen is gedifferentieerd in de LHBTI-beweging en samenleving. Waar op veel terreinen al veel is geregeld voor lesbische vrouwen en homoseksuele mannen, geldt dat in mindere mate voor biseksuelen terwijl met name voor de transgender en intersekse personen nog sprake is van ernstige ongelijkheid.

4. Agenderen en vertegenwoordigen

2018 zal voor een groot deel staan in het teken van het agenderen van LHBTI-emancipatie bij de nieuwe regering en Tweede Kamerleden. Een tweede speerpunt vormen de Gemeenteraadsverkiezingen die zullen worden gehouden in maart 2018.

Agendering en beleidsinformatie

Agenderen bij nieuwe regering en Tweede Kamer

In 2018 zetten we in op het opbouwen van relaties met de in 2017 aangetreden Tweede Kamerleden en nieuwe bewindspersonen. We zullen hen voorzien van relevante beleidsinformatie over LHBTI-emancipatie. De focus ligt daarbij op het realiseren van de afspraken uit het Regenboog Stembusakkoord dat het COC in 2017 sloot met acht politieke partijen en op het uitvoeren van de politieke agenda zoals die de afgelopen jaren is opgebouwd.

Op 6 maart 2017 tekenden partijleider COC's Regenboog Stembusakkoord

De afspraken uit COC's Regenboog Stembusakkoord luiden, kort samengevat:

1. Er wordt een ambitieus LHBTI-emancipatiebeleid gevoerd;
2. De steun aan buitenlandse LHBTI-bewegingen wordt voortgezet;
3. De situatie voor LHBTI's op school wordt verbeterd: bevorderen van LHBTI-acceptatie wordt verplicht in het mbo en op docentenacademies, de steun aan de GSA's wordt voortgezet;
4. In artikel 1 van de Grondwet wordt een expliciet verbod op LHBTI-discriminatie opgenomen;
5. Er komt snel een goede meerouderschapswet;
6. Het discriminatieverbod in het Wetboek van Strafrecht blijft in stand;
7. Er komt een expliciet wettelijk verbod op discriminatie van trans- en intersekse personen in de Algemene wet gelijke behandeling;
8. Geslachtsregistratie door de overheid wordt zoveel mogelijk afgeschaft.

Het Regenboog Stembusakkoord komt grotendeels overeen met de agenda voor LHBTI-politiek die het COC in 2014 presenteerde en bevat duidelijke accenten uit COC's Strategisch Kader. De afspraak om te komen tot een ambitieus LHBTI-emancipatiebeleid komt bijvoorbeeld overeen met de doelstelling uit het Strategisch Kader om te bevorderen dat er beleid tot stand komt dat LHBTI-emancipatie stimuleert, om zo vooruitgang te boeken bij de sociale acceptatie van LHBTI's. Voortzetting van steun aan de buitenlandse LHBTI-bewegingen past bij de doelstelling uit het Kader om de internationale LHBTI-beweging verder te versterken. De afspraak om de situatie voor LHBTI's op school te verbeteren past bij de doelstelling om in te zetten op jongeren en andere kwetsbare groepen in de gemeenschap. Met de afspraak om geslachtsregistratie door de overheid zoveel mogelijk te beperken, sluiten we aan bij de doelstelling om aandacht te besteden aan de link tussen gender(normativiteit) en LHBTI's. De doelstelling om wetgeving te bevorderen die LHBTI-emancipatie stimuleert, komt terug in de

afspraken over: het opnemen van een expliciet verbod op LHBTI-discriminatie in de Grondwet, behoud van het algemeen discriminatieverbod in het Wetboek van Strafrecht, het opnemen van een expliciet wettelijk verbod op discriminatie van trans- en intersekse personen in de Algemene wet gelijke behandeling en het opstellen van een goede meerouderschapswet.

Gemeenteraadsverkiezingen

In aanloop naar de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 delen we de beschikbare kennis op het gebied van beleidsinformatie en – beïnvloeding binnen de federatie, met als doel dat zoveel mogelijk gemeenten beleid voeren dat LHBTI-emancipatie ondersteunt. We bouwen daarbij voort op de het document met suggesties voor LHBTI-inclusief gemeentebestuur dat in 2017 werd opgesteld door drie lidverenigingen en het federatiekantoor in samenwerking met kenniscentrum Movisie. Waar mogelijk zetten we daarbij instrumenten in als de verkiezingswebsite Rainbowvote.nl en gemeentelijke ‘regenboog stembusakkoorden’.

Amsterdam Pride

Amsterdam Pride is uitgegroeid tot het grootste en meest zichtbare LHBTI-evenement van Nederland. Het jaarlijks festival trekt duizenden bezoekers en er wordt uitgebreid aandacht aan besteed in de nationale media. COC kan als grootste LHBTI-organisatie van Nederland niet ontbreken tijdens Amsterdam Pride.

Het COC grijpt de Pride jaarlijks aan om relevante kwesties op het gebied van LHBTI-gelijkheid te agenderen en het grote publiek daarvoor te mobiliseren. Aangezien de belangstelling in de media voor LHBTI-thema's in de Pride week vaak groot is, leent het evenement zich bij uitstek voor het agenderen van actuele kwesties.

Gay vote

Zoals hierboven beschreven actualiseren we de website gayvote.nl voor de Gemeenteraadsverkiezingen van 2018 met informatie over de LHBTI-standpunten van de aan de verkiezingen deelnemende partijen. (de domeinnamen www.rainbowvote.nl en www.regenboogstem.nl zijn nog onderwerp van geschil tussen de huidige eigenaar en de Oekraïne referendumcommissie en daarom niet beschikbaar)

IDAHOT

IDAHOT, de jaarlijkse dag tegen homo-, bi-, trans- en intersekse-fobie op 17 mei wordt door steeds meer organisaties aangegrepen om acties te voeren en relevante issues te agenderen. In navolging van het international IDAHOT platform faciliteert COC afstemming en kennisdeling tussen betrokken organisaties en voert daarover centrale communicatie.

Evenementen en manifestaties

COC reserveert jaarlijks budget voor evenementen en manifestaties die naar aanleiding van actuele gebeurtenissen worden georganiseerd. Het kan daarbij gaan om een voor de LHBTI-gemeenschap belangrijke bijeenkomst als een herdenking van de slachtoffers na de aanslag op de nachtclub Pulse in Orlando of het agenderen van issues zoals de vervolging en marteling in Tsjetsjenië van mannen die worden verdacht van homoseksualiteit. Met een bijeenkomst op het Homomonument riepen wij naar aanleiding van deze vervolging samen met de locoburgemeester van Amsterdam de regering op om voor de slachtoffers van deze vervolging een ruimhartig asielbeleid te voeren.

5. Platform en netwerk

5.1 Ondersteuning lokale LHBTI-infrastructuur

COC Nederland is een federatie van 20 lokale COC-lidverenigingen. De lidverenigingen staan midden in de samenleving, hebben nauw en direct contact met de achterban en met maatschappelijke organisaties, bestuur en politiek in de lokale gemeenschappen. Door deze fijnmazige infrastructuur kan het COC op laagdrempelige wijze, dicht bij de mensen, het ondersteuningsaanbod bieden waar LHBTI's met verschillende achtergronden behoefte aan hebben.

Het is voor het COC van belang dat zij geworteld is en blijft in de Nederlandse LHBTI-gemeenschap. Dit om ervoor te zorgen dat het aanbod van het COC aan blijft sluiten op de behoeften van de gemeenschap maar ook om het COC aantrekkelijk te houden voor de noodzakelijke inzet van de vele honderden vrijwilligers. Daarom kiest COC ervoor dat de lidverenigingen, die als organisatievorm het dichtst bij de gemeenschap staan, in autonomie kunnen handelen en dat de lidverenigingen tezamen leidend zijn in de koersbepaling en besluitvorming van de federatie.

De lidverenigingen vormen tezamen een federatie omdat zij daar taken op (inter)nationaal niveau kunnen beleggen die lokaal niet of moeilijk uitvoerbaar zijn. Daarnaast ondersteunt de federatie de lidverenigingen organisatorisch en inhoudelijk.

De besturen van de lidverenigingen kiezen gezamenlijk een landelijk bestuur, het bestuur van de federatie COC Nederland. Het federatiebestuur is verantwoordelijk voor de belangenbehartiging op nationaal niveau (bijvoorbeeld bij de rijksoverheid en maatschappelijke organisaties met een nationaal mandaat), nationale en internationale agendering van relevante issues, ondersteuning van de lidverenigingen en de uitvoering van nationale en internationale programma's.

Het federatiekantoor is, onder leiding van een daartoe door het bestuur aangestelde directeur, verantwoordelijk voor de uitvoering van deze opdracht, volgens een jaarplan dat jaarlijks op de ledenvergadering van de federatie door de besturen van de lidverenigingen wordt vastgesteld.

De ondersteuning spitst zich toe op de prioriteiten die zijn opgenomen in het door de Algemene Vergadering in 2017 vastgestelde plan van aanpak ter versterking van de samenwerking binnen de federaties. De prioriteiten zijn:

1. Duidelijkheid over de structuur van de federatie en de mandaten daarbinnen

In 2017 is de visie op en de inrichting van de federatie beschreven. Dit document is op de federatiedag van september aan het voorzittersoverleg ter bespreking voorgelegd. Het visiedocument "COC een federatie van 20 lidverenigingen" wordt op de Algemene Vergadering van november 2017 vastgesteld en zal daarna onder andere in het inwerkdoosje voor nieuwe bestuursleden worden opgenomen.

2. Ondersteuning in het vrijwilligersbeleid

In 2017 is bij de lidverenigingen geïnventariseerd wat de ondersteuningsbehoefte is op het gebied van vrijwilligersbeleid. Naar aanleiding daarvan zijn een aantal kerndocumenten in het vrijwilligersbeleid beschreven en beschikbaar gesteld. Vanaf 2018 zal op de federatiedag, die twee maal per jaar wordt georganiseerd, naast overleggen voor de voorzitters en penningmeesters van de lidverenigingen, ook een overleg voor secretarissen plaats vinden. Afstemming over vrijwilligersbeleid en de ondersteuning daarbij door het federatiekantoor zal een van de onderwerpen zijn voor het overleg van de secretarissen, zodat aan de ondersteunende functie van het federatiekantoor op vraag gestuurde wijze verder invulling kan worden gegeven,

3. Mobilisatie achterban, inclusief diversifiëren van inkomsten

In 2017 heeft een klankbordgroep van communicatieprofessionals, waaronder een aantal leden met een communicatieachtergrond bij lidverenigingen, een kader opgesteld voor een mobilisatiestrategie voor COC Nederland. Het ontwikkelde kader is op de federatiedag van september aan de voorzitters van de lidverenigingen

voorgelegd en werd met grote instemming ontvangen. Mede naar aanleiding van het ontwikkelde kader is het profiel voor de openstaande functie manager mobilisatie aangepast en is de werving voor een nieuwe medewerker op het federatiekantoor gestart. Begin 2018 zullen we starten met de uitvoering van de gedragen mobilisatiestrategie.

4. Faciliteren van kennisdeling

In 2017 is een keuze gemaakt voor een online platform waar alle bij het COC betrokken vrijwilligers toegang toe gaan krijgen. Het platform faciliteert en stimuleert contact en kennisdeling tussen mensen die binnen verschillende geldingen van de federatie samenwerken op programma's. Daarnaast zal het platform bijdragen aan de binding van de vrijwilligers met de lidvereniging waarbij zij zijn aangesloten en met de federatie als geheel. Het platform wordt begin 2018 gelanceerd.

5. Standaardisering van de financiële jaarrekening

In 2017 hebben de lidverenigingen afspraken gemaakt over de inrichting van de jaarrekening, het federatiekantoor ondersteunt de lidverenigingen bij het opstellen van de begroting voor het jaar 2018 volgens de overeengekomen inrichting. De gestandaardiseerde inrichting van de begroting vergemakkelijkt de vergelijking tussen lidverenigingen onderling en de kennisdeling tussen de penningmeesters. Daarnaast geeft de standaard inrichting een beter zicht op gedeelde financieringsbehoeften van de lidverenigingen.

6. Ondersteuning IT-infrastructuur

De lidverenigingen kunnen vanaf 2018 gebruikmaken van een door de federatie aangeboden en ondersteund software pakket dat het delen en veilig opslaan van documenten binnen de lidverenigingen mogelijk maakt.

7. Meenemen financieringsbehoefte lidverenigingen in landelijke programma's

Door de gestandaardiseerde inrichting van de begroting kan vanaf 2018 een beter zicht worden gekregen op eventuele door lidverenigingen gedeelde financieringsbehoeften en kan een fondsenwervingsstrategie worden ontwikkeld.

Vanuit een in 2017 ontvangen legaat stelt het federatiebestuur in 2018 een fonds open van 27.000 euro waar lidverenigingen beroep op kunnen doen de voor reiskosten van kwetsbare groepen uit de LHBTI-gemeenschap LHBTI-gemeenschap LHBTI-gemeenschap LHBTI-gemeenschap die aan de activiteiten van de lidverenigingen willen deelnemen.

Switchboard

Het COC is voor velen het eerste aanspreekpunt of het nu gaat om advies en hulp aan individuen, informatievragen van professionals, werkstukhulp aan scholieren. Switchboard wordt door het COC als frontoffice ingezet en zoveel mogelijk met vrijwilligers bezet. Telefonisch, via e-mail en chat biedt Switchboard onbevooroordeeld een luisterend oor.

Vaak gaat het hier om terugkerende vragen die eenvoudig kunnen worden beantwoord. Als intensievere opvolging vanuit het COC nodig is, wordt doorverwezen naar een projectleider of bemiddeld in het contact met een lidvereniging. Switchboard heeft een belangrijke portalfunctie naar andere organisaties, initiatieven, hulp- en dienstverleners.

Deze 'schakelrol' kan Switchboard vervullen, omdat allerhande initiatieven in de LHBT-gemeenschap zorgen dat de informatie bij Switchboard bekend is en omdat vrijwilligers getraind zijn in het afhandelen van de eerste lijnsvragen.

Switchboard is ook een belangrijke informatiebron voor het COC, door de vragen en issues waarvoor mensen met Switchboard contact opnemen, weten wij met welke uitdagingen LHBTI-personen in Nederland worden geconfronteerd en treden wij in direct contact met onze achterban.

5.2 Ontmoeting en empowerment

Het faciliteren van ontmoeting en empowerment van individuele LHBTI-personen blijft een van de belangrijkste activiteiten van het COC. Overeenkomstig de speerpunten in het strategisch kader concentreren we ons daarbij op de meest kwetsbare groepen binnen de gemeenschap, groepen die vanwege een combinatie van uitsluitingsfactoren met extra uitdagingen kampen, of groepen die behoefte hebben aan een specifiek aanbod waarin door commerciële of mainstream partijen niet wordt voorzien.

Binnen de drie prioritaire programma's biedt COC ontmoeting voor jongeren, biculturele LHBTI-personen en LHBTI-asielzoekers. Belangrijke activiteiten, niet alleen vanwege de steun aan deze doelgroepen zelf, maar ook omdat zij door deze steun weerbaarder en krachtiger worden en daardoor op termijn zelf het gesprek aan kunnen gaan over sociale acceptatie binnen bijvoorbeeld hun etnische of geloofsgemeenschap.

Naast deze prioritaire groepen, organiseren lid verenigingen ook ontmoeting voor verstandelijk beperkten onder de titel Zonder Stempel.

AutiRoze is een bij COC Midden-Nederland ontstaan initiatief voor ontmoeting en empowerment van LHBTI's met autisme. Inmiddels vinden bij de COC's in Amsterdam, Arnhem en Eindhoven ook AutiRoze bijeenkomsten plaats en er wordt voor 2018 gekeken naar verdere uitrol in Den Haag en Groningen. De regionale coördinatoren hebben hiervoor in overleg een protocol voor regionale AutiRoze-groepen vastgesteld. De AutiRoze-coördinatoren hebben aangegeven behoefte te hebben aan landelijke afstemming. COC Nederland faciliteert dit met ingang van 2018 en stelt budget beschikbaar voor het landelijke coördinatorenoverleg van AutiRoze.

Roze Gebaar, het landelijk initiatief dat zich richt op LHBTI-personen met een gehoorbeperking vierde in 2017 het 35-jarige jubileum. De werkgroep blijft actief door het bieden van voorzieningen en diensten die LHBTI-personen met een gehoorbeperking in staat stelt om volledig bij publieke events te kunnen participeren.

Een belangrijke groep voor wie het COC ontmoeting faciliteert zijn de oudere LHBTI-personen. Hierbij wordt sinds jaren samengewerkt met de ANBO. Tot en met 2017 werden deze activiteiten door het ministerie van OCW als homo-heteroalliantie gefinancierd. Vanaf 2018 neemt het COC deze inzet op in het activiteitenplan voor de instellingssubsidie. Binnen dit project wordt onder meer ingezet op de zichtbaarheid en empowerment van LHBTI-ouderen. In dit kader vinden verschillende activiteiten plaats op diverse locaties tijdens IDAHOT, coming-out dag en Roze Zaterdag. Daarnaast zijn gerichte acties tijdens de Amsterdam Pride en wordt deelgenomen aan de 50+ beurs. De drijvende kracht achter het werk voor LHBTI-ouderen is het netwerk van LHBTI-ouderen-ambassadeurs. Het onderhouden, faciliteren en actief ondersteunen van dit netwerk van LHBTI-ouderen ambassadeurs, is dan ook een belangrijk onderdeel van de uitvoering van de zichtbaarheids- en empowerment activiteiten voor oudere LHBTI-personen. Zij zetten zich naast activiteiten voor zichtbaarheid, ontmoeting en empowerment onder meer ook in voor voorlichting in het MBO onderwijs en bij zorginstellingen en voor lokale belangenbehartiging bij Gemeenten.

Om beter inzichtelijk te krijgen op welke manier het COC zich in moet gaan zetten voor de LBQ vrouwen zal er in 2018 een needs assessment worden uitgevoerd binnen deze doelgroep. Dit onderzoek zal aantonen waar de behoeftes zitten, welke onderwerpen prioriteit hebben en bij welke ondersteuning de LBQ community het meest geholpen is. De uitkomst van dit onderzoek zal het COC beleid op het dossier LBQ vrouwen informeren.

Ontmoeting is de basis van onze inzet en vanuit het Bob Angelo Fonds ondersteunen we klein initiatief van binnen en buiten de federatie. Het Bob Angelofonds wordt gevuld met bijdragen van particulieren en bedrijven. Het jaarlijks evenement True Colors is een fundraiser voor het Bob Angelofonds. In 2018 verwachten we ruim 45 kleine initiatieven financieel te kunnen ondersteunen met bijdragen tot maximaal 1000 euro.

6. Ondersteunen en begeleiden

6.1 Jongeren en onderwijs

Inleiding

De inzet op jongeren en onderwijs is een van de drie prioriteiten en COC's grootste programma. Hierbij zijn honderden vrijwillige voorlichters bij de lidverenigingen betrokken, zijn duizenden jongeren op scholen actief, werkt een professioneel en ervaren team op het federatiekantoor en zetten vele anderen zich in.

De inzet van COC en anderen geeft jongeren, vrijheid, geluk en alle opties, manieren en mogelijkheden om te leren, en te bouwen aan een gelukkig, gezond en succesvol leven.

De inzet voor jongeren en onderwijs inzet sluit aan op de speerpunten uit het strategisch kader 2015-2018 (zie hoofdstuk 2), in het bijzonder:

- de ondersteuning van de meest kwetsbare groepen in de LHBT-gemeenschap (4)
- het verbinden op lokaal niveau (6)
- verbinding in de LHBT-beweging (7)
- het duurzaam binden van mensen en middelen (8)
- het vergroten van diversiteit onder vrijwilligers en medewerkers van COC (9)
- aandacht voor de link tussen gendernormen en LHBT (10)

Issues en achtergrond

Jongens die (ook) op jongens vallen, weten dit als ze gemiddeld 12,6 zijn, en meiden die (ook) op meiden vallen weten dat als ze gemiddeld 13,5 zijn. Onderzoeken over transgenders geven leeftijden tussen de 10 en 13 jaar aan. Uit onderzoek weten we ook dat jongeren gemiddeld vier jaar in de kast blijven zitten voor ze aan één persoon over hun gevoelens voor mensen van het zelfde geslacht praten. Het SCP heeft aan LHBTI-jongeren zelf gevraagd waaraan zij de meeste behoefte hebben. 84 % van hen geeft aan vooral andere LHBTI-jongeren te willen ontmoeten. Het faciliteren van ontmoeting is om die reden nog steeds een van de belangrijkste activiteiten van het COC.

School zou de plek moeten zijn waar je in een veilige omgeving jezelf kunt ontwikkelen. Helaas voelen LHBTI-jongeren zich op school niet altijd veilig. Seksualiteit en gender zijn heel gevoelige onderwerpen op school. Slechts 11 % van alle leerlingen zegt dat het veilig genoeg is voor LHB-jongeren om uit de kast te komen. De helft van alle jongeren zegt moeite te hebben met openlijke uitingen van homoseksualiteit en 75 % van de LHB-jongeren heeft ooit te maken gehad met pestgedrag.

Onderzoek laat een correlatie zien tussen homopesten en suïcide. 50% van LHB-jongeren heeft ooit aan zelfmoord gedacht. Van deze jongeren heeft 9 % van de jongens en 16 % van de meiden dat zelfs geprobeerd. De cijfers liggen tot vijf keer hoger dan algemeen onder jongeren. Goed onderzoek over de schoolervaring van transgender jongeren is er nog nauwelijks. Kortom: op school dient nog heel wat te gebeuren voor deze een plek is waar iedereen zich in een veilige sfeer kan ontwikkelen.

COC's verandertheorie Jongeren en onderwijs

Hieronder worden vanuit de Verandertheorie in hoofdstuk 3 de interventies uitgewerkt. De codes tussen haakjes verwijzen naar niveau van de interventies.

Mobilisatie LHBTI-gemeenschap

LHBTI-jongeren onder de 18 zijn te jong om deel te nemen aan het uitgaansleven of gebruik te maken van online-voorzieningen. Aan de basis van het programma staat daarom het faciliteren van ontmoeting in een veilige omgeving, dit beantwoordt aan de belangrijkste behoefte die LHBTI-jongeren volgens het SCP zelf aangeven te hebben. De Jong & Out web community heeft ongeveer 3.500 actieve gebruikers (G1), lidverenigingen organiseren in 18 verschillende steden de maandelijkse Jong & Out meetings (G1) die over het algemeen goed

worden bezocht. Door het delen van ervaringen en het bouwen van een sociaal netwerk worden jongeren weerbaarder.

Met het programma Niet alleen anders ondersteunen we, samen met partner Movisie, ook jongereninitiatief dat niet aan COC is gebonden (G1) en wijzen we jongeren de weg naar ontmoetingsmogelijkheden bij hen in de buurt (G1). Jongeren voor wie de stap naar een LHBTI-jongeren initiatief nog te groot is, of die ernstige problematiek ervaren, kunnen terecht op de website Iedereen is anders, deze website hebben we samen met Movisie ontwikkeld; voor individuele ondersteuning bij suicidepreventie werken we samen met 113-online (G1).

Het faciliteren van ontmoeting richt zich met name op jongeren tot en met 18 jaar, de groep die daar de grootste behoefte aan heeft. Een aantal lidverenigingen faciliteert ook ontmoeting voor jongeren boven de 18 (G1). COC faciliteert en ondersteunt het online mediaplatform Expreszo voor en door LHBTI-jongeren van 18 tot 26 jaar.

Uit onderzoeken weten we dat LHBTI-jongeren met name problemen ondervinden op school. COC heeft een lange traditie in het werk op school. In de honderden voorlichtingslessen die door de vrijwilligers van het COC jaarlijks worden gegeven, maken leerlingen kennis (vaak voor de eerste keer) met het persoonlijke verhaal van een LHBTI-persoon en krijgen zij les over seksuele en genderdiversiteit (G1).

COC stimuleert leerlingen en docenten in het voortgezet onderwijs om zelf actief bij te dragen aan een school die veilig is voor iedereen. Gender & Sexuality Alliances (GSA's) zijn groepen leerlingen en docenten die samen een steungroep voor LHBTI-jongeren vormen en actie voeren om hun school een veilige plek te maken voor iedereen (G2). In 2016 bereikt COC hiermee meer dan 80% van de middelbare scholen en is de aanpak ook uitgebreid naar het mbo. Aan de belangrijkste landelijke actie van het GSA netwerk namen in 2015 zo'n 280.000 jongeren actief deel, zij droegen op Paarse Vrijdag paars om te laten zien dat zij vinden dat hun school een veilige school moet zijn voor iedereen (G2).

Koningin Máxima op bezoek bij het Gender & Sexuality Alliance op Hofstad Lyceum in november 2017

De Jong & Out community en het zeer uitgebreide netwerk van LHBTI-jongeren waar COC door de GSA's mee in contact staat, betekenen dat wij ons jongeren en onderwijsprogramma, heel direct door de doelgroep zelf kunnen laten informeren. Een aantal actieve en initiatiefrijke jongeren heeft zich verzameld in de COC Youth Council. Hierdoor kunnen wij goed invulling geven aan het principe van jongerenparticipatie in beleid (G3). Het zijn bijvoorbeeld deze goed geïnformeerde jongeren die in het najaar van 2016 zelf het gesprek hebben gevoerd met de nieuwe Nederlandse kindombudspersoon (G). De soms rake columns die op het online jongeren platform Expreszo verschijnen, vertolken het geluid van LHBTI-jongeren en voeden de gedachtevorming binnen de federatie (G3).

Output:

- Veilige online community voor jongeren on de 18.
- Toegankelijke, regelmatige ontmoetingsmogelijkheden in de buurt voor jongeren on de 18.
- Ontmoetingsmogelijkheden voor jongeren boven de 18.
- Ondersteuning aan niet COC-gebonden initiatiefgericht op LHBTI-jongeren
- Online laagdrempelige ondersteuning en informatie voor jongeren, mede gericht op suïcide preventie.
- Voorlichting op school
- Onderstening van honderden GSA's
- Zichtbaarheidsacties in het land.
- Voeding van beleid (zowel overheid als federatie) door de COC Youth Council en door publicaties (Expreszo).

Outcome:

- LHBTI-jongeren onder de 18 vinden elkaar, zowel online als offline
- LHBTI-jongeren kunnen zich informeren en vinden informatie die aansluit op hun behoeftes.
- LHBTI initiatief identificeert issues waarmee jongeren te maken hebben.
- LHBTI initiatief consulteert jongeren over de beleidsagenda en organiseert draagvlak
- LHBTI-organisaties realiseren de gedragen jongeren en onderwijs beleidsagenda in samenwerking met de overheid en het maatschappelijk middenveld.

Mobilisatie Middenveld

Scholen zijn belangrijke publieke dienstverleners en uit de hierboven al geciteerde onderzoeken weten wij dat hun aanbod, vaak ondanks de goede intenties, verre van inclusief is voor LHBTI-leerlingen en docenten. Door de enorme spreiding van de GSA's op meer dan 80% van de middelbare scholen, zijn LHBTI-leerlingen nu zichtbaarder en mondiger, schoolleiders kunnen nu niet meer als voorheen zeggen dat de issues bij hen op school niets spelen (M1, M2).

Samen met de partners in de onderwijsalliantie zullen wij scholen blijven ondersteunen bij het bevorderen van een respectvolle omgang met seksuele en genderdiversiteit en bij de ambitie om de sociale veiligheid van LHBTI-leerlingen en docenten te vergroten (M4)

Output:

- Zichtbare LHBTI-jongeren binnen scholen
- Dialoog binnen school tussen LHBTI-leerlingen en de schoolleiding.
- Ondersteuning voor scholen

Outcome:

- Scholen zijn geïnformeerd over issues waarmee LHBTI-jongeren te maken hebben
- Medestanders op scholen zetten zich in voor LHBTI-rechten en acceptatie
- Scholen zijn zich bewust van de eigen uitsluitingsmechanismen en ontwikkelen beleid en procedures om LHBTI-inclusief te zijn.

Mobilisatie Overheid

Met de invoering van de kerndoelen seksuele en gender diversiteit in het PO en VO heeft de Nederlandse overheid een belangrijke norm gesteld, recent onderzoek naar de uitvoering van de kerndoelen stemt ons gematigd positief. We vragen de overheid om de uitvoering van de kerndoelen te blijven monitoren en beleid op te stellen om scholen hierbij te ondersteunen, bijvoorbeeld door docenten in hun opleiding beter op deze taak toe te rusten (O3).

De kerndoelen gelden niet voor het mbo, zeker daar is het ook van belang dat een respectvolle omgang met seksuele en genderdiversiteit onderdeel uit gaat maken van het curriculum. Dit niet alleen vanwege de sociale veiligheid op de opleidingen zelf, maar ook omdat leerlingen in het beroep waar zij voor worden opgeleid te maken gaan krijgen met LHBTI-klanten en zorgvragers (O3).

Internationale mensenrechtenstandaarden

In Nederland wordt een respectvolle omgang met seksuele en gender diversiteit vaak nog geplaatst binnen een normen en waarden kader, dit geldt voor scholen maar, volgens onderzoek van Movisie, bijvoorbeeld ook in de jeugdzorg. In rapportages en conclusies van UNESCO wordt het gebrek aan sociale veiligheid op school geïmponeerd als een inperking op het universele recht op onderwijs voor LHBTI-leerlingen. Dit is een belangrijke ontwikkeling omdat het ons in staat stelt om meer druk uit te oefenen op de Nederlandse overheid en op publieke en private dienstverleners (O3).

Output:

- Dialoog met de overheid over de Kerndoelen en de implementatie hiervan op scholen.
- Dialoog met de overheid respectvolle omgang met seksuele- en genderdiversiteit te borgen in de opleiding van docenten
- Dialoog met de overheid om respectvolle omgang met seksuele en genderdiversiteit te borgen in het curriculum van MBO opleidingen.

Outcome:

- De directie emancipatie zet zich in om andere directies binnen het ministerie van OCW te stimuleren zich in te zetten voor LHBTI-gelijkheid.
- Het ministerie van OCW is zich bewust van de belemmeringen die LHBTI-personen ondervinden op school

- De overheid borgt LHBTI-gelijkheid in wet- en regelgeving, bevordert participatie en draagt dit beleid actief uit.

SPEERPUNTEN 2018

Nieuwe Standaard geldt voor alle lidverenigingen

Samen met de jongeren en onderwijsteams van de lidverenigingen en TNN en NNID werken we aan de Nieuwe Standaard, die wordt opgesteld als een ideaal waar een school aan moet voldoen als het gaat om beleid, educatie, leerlingenondersteuning, monitoring van veiligheid en docentenbekwaamheid. Als basis wordt gewerkt met de input van het jongerenonderzoek van de COC Youth Council. De Nieuwe Standaard wordt voor COC de onderwijsagenda van de toekomst. De federatie denkt hiermee na over de fundamenten van ons onderwijswerk en de rol die COC speelt als het gaat om ondersteuning van scholen, leerlingen en docenten(G3).

COC-lidverenigingen werken met onderwijsteams

Samen met de COC-lidverenigingen werken we aan het samenstellen en ondersteunen van jongeren en onderwijsteams bestaande uit voorlichters, GSA-coördinatoren, Jong & Out-begeleiders en schooladviseurs (G4).

Verdere nadruk op effectiviteit, COC-interventies als GSA's en voorlichting zijn bewezen effectief.

In 2013 is COC gestart met een effectiviteitstraject. COC heeft de interventie Gender and Sexuality Alliances op scholen beschreven en de aannames theoretisch onderbouwd. In 2014 is deze interventiebeschrijving door een onafhankelijke commissie van het RIVM erkend als 'goed onderbouwd'. De interventie is opgenomen in interventiedatabases van RIVM en MOVISIE, en de databank effectieve jeugdinterventies van het NJI. NJR het Bureau liet in een evaluatie in opdracht van het ministerie van OCW in 2011 al zien dat de GSA een positief effect had op het welbevinden van GSA-leden (NJR het Bureau, 2011). Uit onderzoek aan de hand van de gegevens uit de veiligheidsmonitor van ITS blijkt dat LHB-leerlingen die op een school zitten met een GSA zich veiliger voelen op school; eerder uit de kast durven komen en betere schoolprestaties leveren dan LHB-leerlingen op school zonder een GSA (Peeters, 2014).

Het is essentieel dat in de komende jaren aanvullend onderzoek wordt gedaan naar de effectiviteit van de GSA en de COC voorlichting. Enerzijds zal COC de aanpak doorlopend zelf monitoren en evalueren, anderzijds is het belangrijk dat er onafhankelijk onderzoek wordt gedaan. Het effectiviteitstraject, waarin COC de eerste twee niveaus heeft gehaald, zal worden vervolgd in de komende jaren, om in 2020 tot het vierde niveau: 'bewezen effectief' te komen. Het derde niveau kan door COC zelf behaald worden door een praktijkevaluatie, voor het vierde niveau zal een onderzoek door een onafhankelijk bureau worden uitgevoerd (G4).

In 2022 zijn zowel GSA als voorlichting bewezen effectief.

COC's jongerenaanpak bedient iedereen van 4 tot 24 - van vo naar het brede onderwijs

COC heeft, zowel in het GSA-project als de COC-voorlichting, vooral gewerkt in het vo. Nu we voet aan de grond hebben in het vo en dat (naast het po) verplicht is om aandacht te besteden aan respectvolle omgang met seksuele- en genderdiversiteit, moeten we verder kijken. In het mbo is de afgelopen jaren, samen met Edu Divers en Theater AanZ, een aanpak ontwikkeld. Ook in het wo en hbo kunnen er programma's in de lijn van de GSA-aanpak worden opgezet. Daarnaast zullen we voor het po een andere aanpak ontwikkelen (G1).

We hebben de ambitie om ook een programma in het primair onderwijs op te zetten.

Internationaal leiderschap – van een nationaal project naar een internationale beweging

In november 2015 zijn 12 LHBTI-organisaties in Europa getraind in de GSA/inside-outaanpak. 5 van deze organisaties zijn 6 maanden later daadwerkelijk aan de slag gegaan om met GSA's te werken. Organisaties in Ierland, Portugal, Spanje en België hebben subsidies aangevraagd en soms al gekregen om aan de slag te gaan. Een Griekse organisatie heeft de GSA in haar langetermijnstrategie opgenomen.

COC wil met deze 5 organisaties een Europees netwerk van GSA ondersteuners opzetten. Daarnaast wil het COC nauwere banden met GLSEN (de 'founders' van de GSA) en GSA Network California aanhalen om een wereldwijd netwerk van GSA ondersteuners op te zetten. In 2018 staan verschillende nieuwe organisaties in Europa aan de deur om trainingen of presentaties over COC's GSA-werk te volgen (G4, G5). COC zal in samenwerking met ILGA-

Europe verder gaan met het trainen van Europese organisaties. Binnen de internationale projecten van het COC zullen de GSA-trainingen ook aan LHBTI-organisaties buiten Europa beschikbaar worden gesteld.

COC wil in 2022 een organisatie zijn die LHBTI-organisaties in Europa kan helpen op te starten en leider van een netwerk van GSA's kan zijn. COC geeft trainingen over GSA in Europa aan LHBTI-organisaties en zet zich in voor (nationale) financiering van GSA-projecten.

Leiderschap – van frontliners naar leiders van de beweging.

De GSA-aanpak heeft altijd geleund op het versterken van frontliners. De toen 14-jarige Danny die een boot wilde op de Gay Pride met LHBT-jongeren onder de 16, de toen 17-jarige Nazmul die een paarse dag voor de scholen in zijn regio wilde organiseren, de toen 16-jarige Bjarne die een boekje wilde maken met ervaringen van LHBT-jongeren – belangrijke GSA-campagnes en zelfs de start van het succesvolle Jong & Out vinden hun oorsprong bij jongeren zelf die op stonden met een bijzondere ambitie. We betrekken veel jonge frontliners binnen COC Youth Council en de GSA-raden. We laten hen meedenken, maar ze zijn zelden zelf leiders binnen de beweging. Het jongerenteam wil naar een aanpak die nog meer om leiderschap gaat. Ieder jaar wordt een select aantal jongeren extra getraind. Inspiratie is hiervoor opgedaan uit de leiderschapstrainingen uit de VS, die GLSEN en GSA Network California aanbieden (G3, G4, G5).

COC heeft in 2022 een leiderschapsprogramma voor (GSA)-jongeren.

Rollen en verantwoordelijkheden

In de volgende tabel geven we op hoofdlijnen de rollen aan van de lidverenigingen, het federatiekantoor en andere partijen binnen het jongeren en onderwijsprogramma.

Lidverenigingen	Federatiekantoor	Anderen
Mobilisatie LHBTI-gemeenschap	Mobilisatie LHBTI-gemeenschap Ondersteunen J&O webteam Ondersteunen Expreszo-redactie Ondersteunen COC Youth Council Ondersteunen LHBTI-jongeren in de media	Mobilisatie LHBTI-gemeenschap
Faciliteren J&O meetings	Ondersteunen J&O coördinatoren	Niet COC-gebonden initiatieven faciliteren ontmoeting voor LHBTI-jongeren
Faciliteren Expreszo meetings	Ondersteunen Expreszo coördinatoren Iedereen is anders, ondersteuning LHBTI-jongeren initiatief Niet alleen anders, suicidepreventie	Ism Movisie en 113-online Ism NJR en Movisie en jongeren- initiatieven buiten COC Ism Movisie en 113-online
Voorlichting in de klas	Ondersteuning voorlichting	
Ondersteuning individuele GSA's	Overdracht GSA ondersteuning aan jongeren en onderwijsteams Landelijke GSA-congressen organiseren GSA-campagne onderhouden Produceren materiaal voor GSA's Paarse Vrijdag / International Day of Silence/Nationale WC-actie/ landelijke acties opzetten	Ism Movisie en anderen

<p><u>Mobilisatie middenveld</u> Ontwikkeling nieuwe standaard</p> <p>Betrokkenheid bij MBO project</p> <p><u>Overheid</u> Dialoog met wethouders onderwijs over veilige scholen voor iedereen</p>	<p>Onderzoek effectiviteit GSA's en voorlichting</p> <p>Opzetten internationaal netwerk van GSA-ondersteuning</p> <p>GSA-training aan buitenlandse LHBTI-organisaties</p> <p><u>Mobilisatie middenveld</u> Ontwikkeling nieuwe standaard</p> <p>Uitvoer MBO project</p> <p>Overleg met sectorraden vo en po over uitvoer kerndoelen</p> <p><u>Overheid</u> Monitor implementatie kerndoelen</p> <p>Ondersteunend beleid implementatie kerndoelen</p> <p>Opname respectvolle omgang met seksuele- en genderdiversiteit in het curriculum MBO en docentenopleidingen</p>	<p>Ism GLSEN en GSA network California</p> <p><u>Ism ILGA-Europe</u></p> <p><u>Mobilisatie middenveld</u></p> <p>Ism EduDivers en Theater AanZ</p> <p>Ism Stichting Scholen Veiligheid</p> <p><u>Overheid</u> Directie Emancipatie overlegt met Onderwijsdirecties binnen ministerie van OCW</p> <p>Directe Emancipatie faciliteert overleg COC en partners met MBO raad</p>
--	--	--

6.2 LHBTI & Asiel

Inleiding

Lesbische, homoseksuele, biseksuele, transgender en intersekse asielzoekers behoren tot de meest kwetsbare groepen binnen onze achterban. De problematiek waar zij mee worden geconfronteerd is de afgelopen jaren veelvuldig in de media gekomen. Door de toegenomen asielinstroom is het aantal LHBTI-asielzoekers sterk gegroeid en door de bijkomende druk op de asielketen is hun kwetsbaarheid vergroot.

Het LHBTI & Asielprogramma is een van de prioritaire programma's van de COC federatie. De inzet sluit aan op de speerpunten 2015-2018 (zie hoofdstuk 2) in het bijzonder:

- het bestrijden van discriminerende wetgeving en het bevorderen van beleid dat LHBT emancipatie ondersteunt (2)
- ondersteuning van de meest kwetsbare groepen in de LHBT gemeenschap (4)
- versterken van de contacten met de lokale politieke structuren (5)
- verbinding op lokaal niveau (6)
- binden van nieuwe vrijwilligers (8)
- vergroting van diversiteit onder vrijwilligers en medewerkers van COC.

Issues & Achtergrond

Asielzoekers die hun land, vaak na traumatische ervaringen, hebben moeten ontvluchten vanwege hun seksuele oriëntatie, genderidentiteit of geslachtskenmerken, komen ook in Nederland terecht in asielprocedures die niet altijd sensitief zijn voor hun specifieke problematiek, zij krijgen in deze procedure niet altijd de (juridische) ondersteuning waar zij behoefte aan hebben en in de asielopvang worden zij te vaak opnieuw geconfronteerd met discriminatie en anti-LHBTI-geweld. Door de vijandige omgeving in de asielopvang en het vaak ontbreken van banden met familie of de migrantengemeenschap in Nederland dreigen sociaal isolement en psychosociale klachten en zijn zij vatbaar voor misbruik.

Asielzoekers die eenmaal een verblijfsstatus hebben, ervaren belemmeringen om aansluiting te vinden bij landgenoten in Nederland of bij de Nederlandse LHBTI-gemeenschap.

In de komende jaren zal COC zich blijven inzetten op het verhogen van de (gevoelens van) veiligheid van LHBTI-asielzoekers en het verminderen van het sociaal isolement.

COC's verandertheorie LHBTI & Asiel

Hieronder worden vanuit de Verandertheorie in hoofdstuk 3 de interventies uitgewerkt. De codes tussen haakjes verwijzen naar niveau van de interventies.

Mobilisatie LHBTI-gemeenschap

In relatief korte tijd zijn 15 lidverenigingen actief geworden door het opzetten van een maatjesproject en door community building (G1). Hierdoor worden LHBTI-asielzoekers weerbaarder en wordt het sociaal isolement van LHBTI-asielzoekers verminderd. Dit maakt hen minder vatbaar voor misbruik en psychosociale problemen.

Bij de lidverenigingen zijn meer dan 100 vrijwilligers actief, zij begeleiden ruim 150 LHBTI-asielzoekers. De ontmoetingsactiviteiten in het land bereiken gemiddeld 50 asielzoekers (G1).

In de afgelopen jaren zijn er verschillende LHBTI-asielzoekers en vluchtelingen naar voren gekomen die zich inzetten voor hun community. Zij organiseren bijeenkomsten, zetten organisaties (G2) op of staan de media te woord (M2). COC gelooft sterk in de kracht van deze LHBTI-asielzoekers die zich ontwikkelen tot frontliners en ondersteund deze initiatieven met advies en bijdragen uit het Bob Angelofonds.

COC's LHBTI en Asielprogramma wordt gevoed door de inzichten van LHBTI-asielzoekers zelf, regelmatig worden zij bevraagd naar hun ervaringen in de asielprocedure, de asielopvang en de inburgering in de Nederlandse maatschappij (G2).

Output:

- Individuele begeleiding voor LHBTI-asielzoekers in het hele land door het maatjes project
- Toegankelijke, regelmatige ontmoetingsmogelijkheden in de buurt
- Initiatief voor en door LHBTI-asielzoekers
- LHBTI-asielzoekers zijn zichtbaar in de media
- Inzicht in de ervaringen van LHBTI-asielzoekers bij de asielprocedure, opvang en inburgering

Outcome:

- LHBTI-asielzoekers vinden elkaar in kleinschalige community opbouw
- LHBTI initiatief identificeert specifieke issues waarmee LHBTI-asielzoekers te maken hebben
- Het asielprogramma van COC sluit aan op de behoeftes van LHBTI-asielzoekers en de pleitbezorging is gebaseerd op de belemmeringen waarmee zij worden geconfronteerd

LHBTI-asielzoekers namen deel aan de botenparade tijdens Pride Amsterdam 2015

Mobilisatie Middenveld

De belangrijkste dienstverleners in de asielketen zijn asieladvocaten, de IND, het COA en de afzonderlijke AZC's. COC blijft buiten de individuele asielprocedures, maar heeft een netwerk van ervaren asieladvocaten die deskundig zijn op het terrein. In dit netwerk wordt kennis gedeeld en individuele zaken worden doorverwezen. Incidenteel ondersteunt COC advocaten met informatie over herkomstlanden of interpretatie van issues (M2). De ondersteuning van asieladvocaten is aanvullend op de ondersteuning die wordt geboden door Vluchtelingenwerk Nederland.

COC geeft trainingen aan medewerkers van de IND over seksuele- en gender diversiteit, de training is gericht op het verminderen van door LHBTI-asielzoekers ervaren belemmeringen in de beslispraktijk (M2).

COC werkt sinds 2012 aan het verbeteren van de positie van LHBTI-asielzoekers in de asielopvang. Als onderdeel hiervan zijn trainingen ontwikkeld voor het COA. Met deze trainingen wordt de kennis en sensitiviteit van COA-medewerkers verhoogd, zodat zij in staat zijn om in te spelen op de problematiek rondom de opvang van LHBTI-asielzoekers (M3). Ook in de komende jaren gaat COC door met het trainen van COA-medewerkers, daarmee worden bij benadering ongeveer 300 medewerkers per jaar bereikt

Coördinatoren van de lidverenigingen onderhouden contacten met de AZC's in hun verzorgingsgebied. Op die manier houden zij voeding met actuele situaties, problemen en verzoeken. COC dient als schakel tussen LHBTI-asielzoekers en het betrokken publieke en private middenveld (M2).

Output:

- Informatieverschaffing aan advocaten in het bijzonder over herkomstlanden en interpretatie van issues
- Training aan medewerkers IND
- Training aan medewerkers van COA
- Ondersteuning AZC's

Outcome:

- Advocaten, medewerkers IND en COA zetten zich in voor de positie van LHBTI-asielzoekers
- COA, IND zijn zich bewust van de eigen uitsluitingsmechanismen en ontwikkelen beleid en procedures om LHBTI-inclusief te werken

Mobilisatie overheid

COC heeft twee maal per jaar een gesprek met de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie, verantwoordelijk voor asiel. Deze contacten hebben in de afgelopen jaren geleid tot aanzienlijke verbeteringen in het beleid voor LHBTI-asielzoekers (O3). Speciale zorg hebben wij op dit moment over de generieke maatregelen die worden getroffen om de toegenomen asielinstroom in te dammen. Deze generieke maatregelen gaan voorbij aan de extra kwetsbaarheid van LHBTI-asielzoekers, op de zogenaamde lijst met veilige landen staan bijvoorbeeld een aantal landen die voor LHBTI's verre van veilig zijn. Inmiddels heeft de Nederlandse regering voor een aantal landen die op de lijst als veilig worden aangemerkt, bepaald dat LHBTI-asielzoekers niet automatisch worden afgewezen.

Ook op het gebied van asiel gelden internationale standaarden, de UNHCR heeft bijvoorbeeld richtlijnen uitgegeven over de bescherming van LHBTI-asielzoekers. COC monitort of het Nederlands beleid aan deze richtlijnen voldoet (O1).

COC brengt bij de Nederlandse overheid voorbeelden onder de aandacht van beleid van andere Europese staten als dat een betere bescherming biedt aan LHBTI-asielzoekers (O2).

Soms worden individuele zaken voorgelegd aan het Europees hof, COC heeft bij deze zaken ondersteuning verleend. Samen met Vluchtelingenwerk Nederland, draagt COC er zorg voor dat jurisprudentie die hieruit voortkomt met asieladvocaten wordt gedeeld (O2).

Een aantal LHBTI-organisaties in Europa heeft programma's opgezet om LHBTI-asielzoekers te ondersteunen, via onze koepelorganisatie ILGA-Europe delen wij kennis en ervaringen (G2).

Output:

- Contact met het ministerie van V&J over actuele issues en beleid t.a.v. LHBTI-asielzoekers
- Verzamelen en verspreiden van relevante internationale informatie ter stimulering van het Nederlandse LHBTI-asielbeleid
- Verspreiding van relevant informatie uit jurisprudentie (o.a. van het Europese hof) aan asieladvocaten.
- Contact met collega LHBTI-organisaties in Europa over inzet en afstemming

Outcome:

- COC identificeert –op basis van onderzoek- issues waarmee LHBTI-asielzoekers te maken hebben.
- Ambtenaren bij het ministerie van V&J zetten zich in voor de positie van LHBTI-asielzoekers
- V&J is zich bewust van de belemmeringen waarmee LHBTI-asielzoeker te maken hebben
- De overheid borgt beleid ter bescherming van LHBTI-asielzoekers

SPEERPUNTEN 2018

Ondersteuning lidverenigingen (G2): De koppeling tussen de inzet door lidverenigingen, en de inzet vanuit het federatiekantoor is belangrijk. Het netwerk van coördinatoren bij de lidverenigingen komt minimaal twee maal per jaar bij elkaar zodat kennis wordt gedeeld die bijdraagt aan de versterking van de lokale teams. Op de landelijke werkgroep federatiezaken geven de coördinatoren input voor het jaarplan van de federatie. Zij identificeren prioriteiten en behoeften. Het federatiekantoor faciliteert deze uitwisseling. Het federatiekantoor houdt contact met de individuele initiatieven in het land en voert met hen ieder ten minste eenmaal per jaar

een begeleidingsgesprek. Bij deze gesprekken kan dieper worden ingegaan op de specifieke ondersteuningsbehoefte vanuit de lidvereniging.

Het federatiekantoor organiseert trainingen voor maatjes (G3): Voor de vrijwilligers bij de lidverenigingen biedt het federatiekantoor een basistraining voor nieuwe maatjes en een tweede training voor meer gevorderde maatjes. Accenten liggen onder andere op aangeven van grenzen, het signaleren en aankaarten van knelpunten bij de opvang en het begeleiden en stimuleren van asielzoekers wiens potentie van waarde is voor het programma of andere federatie-activiteiten.

Onderzoek naar beslis-praktijk (O1): In 2016 is COC bij de IND een onderzoek gestart naar de beslispraktijk met betrekking tot LHBTI-asielaanvragen om zo te kunnen beoordelen of het beleid LHBTI-sensitief is, of nog bijstelling behoeft. Dit onderzoek wordt voortgezet en de bevindingen vormen een belangrijke basis voor de optimale aansluiting tussen de doelgroep en de betrokken autoriteiten en worden onder de aandacht van de verantwoordelijke bewindspersoon gebracht.

Onderzoek ervaringen van LHBTI-asielzoekers (G4): Jaarlijks worden de ervaringen van LHBTI-asielzoekers en vluchtelingen met de Nederlandse asielketen in kaart gebracht. Deze onderzoeken geven een actueel beeld van de positie van LHBTI-asielzoekers en stellen COC Nederland in staat om haar rol als belangenbehartiger goed uit te voeren.

Rollen en verantwoordelijkheden

In de volgende tabel geven we op hoofdlijnen de rollen aan van de lidverenigingen, het federatiekantoor en andere partijen binnen het programma LHBT & Asiel.

Lidverenigingen	Federatiekantoor	Anderen
<p><u>Mobilisatie LHBTI-gemeenschap</u> Maatjescontact voor individuele LHBT-asielzoekers</p>	<p><u>Mobilisatie LHBTI-gemeenschap</u> Verbinding en versterking van inzet door lidverenigingen.</p> <p>Training van vrijwillige maatjes bij lidverenigingen</p> <p>Verbinding en versterking van inzet door lidverenigingen</p> <p>Stimuleren en ondersteunen van klein initiatief vanuit en voor de doelgroep onder andere vanuit het Bob Angelo Fonds.</p> <p>Ervaringen van LHBTI-asielzoekers documenteren en agenderen</p> <p>Kennisdeling met Europese collega organisaties</p>	<p><u>Mobilisatie LHBTI-gemeenschap</u> Faciliteren van ontmoeting voor biculturele LHBTI-personeel.</p>
<p>Ontmoeting voor LHBT-asielzoekers in het land</p>	<p>Stimuleren en ondersteunen van klein initiatief vanuit en voor de doelgroep onder andere vanuit het Bob Angelo Fonds.</p> <p>Ervaringen van LHBTI-asielzoekers documenteren en agenderen</p> <p>Kennisdeling met Europese collega organisaties</p>	
<p><u>Mobilisatie middenveld</u> Ondersteuning AZC's binnen de regio</p>	<p><u>Mobilisatie middenveld</u> Overleg met Centraal Opvangorgaan Asielzoekers over beleid en op verzoek van lidverenigingen opschalen van incidenten</p>	<p><u>Mobilisatie middenveld</u></p>
<p>Contact met medewerkers van opvanglocaties in de regio</p>	<p>Trainen van medewerkers COA en IND</p> <p>Ondersteuning van asieladvocaten</p> <p>Onderzoek naar beslispraktijk bij NNID op basis van individuele zaken</p>	<p>In aanvulling op ondersteuning door Vluchtelingenwerk Nederland</p> <p>Ism IND</p>
<p><u>Mobilisatie overheid</u></p>	<p><u>Mobilisatie overheid</u> Monitoren of asielbeleid sensitief is voor de kwetsbaarheid van LHBTI-asielzoekers en bij de overheid</p>	<p><u>Mobilisatie overheid</u></p>

6.3 Cultuur en geloof

Inleiding

Alhoewel de acceptatie van seksuele en genderdiversiteit in Nederland internationaal vergeleken groot is, zijn er ook hier bepaalde groepen voor wie deze acceptatie niet vanzelfsprekend is. Dit is met name het geval in orthodox christelijke gemeenschappen en gemeenschappen met een (recente) migratie achtergrond. LHBTI-personen uit deze gemeenschappen kampen met extra uitdagingen en verdienen de steun van het COC. Wij zijn er sterk van overtuigd dat een grotere weerbaarheid en (uiteindelijk ook) zichtbaarheid van LHBTI-personen in deze gemeenschappen uiteindelijk zal leiden tot een toename van de sociale acceptatie.

Het programma Cultuur en Geloof is de derde prioriteit waarop COC in 2018 inzet. De inzet op dit dossier sluit aan op de speerpunten 2015 – 2018 (zie hoofdstuk 2) in het bijzonder:

- ondersteuning van de meest kwetsbare groepen in de LHBT-gemeenschap (4)
- het versterken van de contacten met lokale politieke structuren (5)
- bevorderen van verbinding op lokaal niveau met name waar het gaat om zorg en welzijn (6)
- verbinding in de LHBT gemeenschap (7)
- het binden van mensen (vrijwilligers) en middelen (8)
- vergroten van diversiteit onder vrijwilligers en medewerkers (9)

Issues en achtergrond

Onderzoek van het Sociaal Cultureel Planbureau (2016) toont aan dat Nederlanders uit diverse herkomstgroepen sterk van mening verschillen als het gaat om het goed- of afkeuren van homoseksualiteit. Marokkaanse, Turkse, Poolse en Somalische Nederlanders denken hier een stuk negatiever over dan autochtone Nederlanders. Surinaamse en Antilliaanse of Arubaanse Nederlanders denken over deze zaken positiever, maar ook onder deze groepen zijn de opvattingen negatiever dan onder de autochtone bevolking.

Veel van de factoren die van invloed zijn op de ontwikkeling en ontplooiing van het individu worden bepaald door de directe omgeving, de familie en vrienden. Een negatieve houding tegenover seksuele en gender diversiteit maakt het proces van zelfacceptatie voor LHBTI-personen uit deze kringen extra uitdagend. Dit wordt versterkt omdat het in de gemeenschap waar zij zich mee identificeren vaak ontbreekt aan positieve LHBTI-rolmodellen.

Biculturele en religieuze LHBTI-personen ervaren vaak afstand tot de 'traditionele' Nederlandse LHBTI-beweging die op hen als erg wit en antireligieus kan overkomen.

Zangeres Shary-An is sinds 2017 ambassadeur voor Respect2Love

Biculturele en religieuze LHBTI-personen die in aanraking zijn geweest met (psychosociale) hulpverlening, rapporteren soms dat zij te veel vanuit een traditioneel Nederlands kader voor zelfacceptatie en 'uit de kast komen' zijn begeleid.

COC's verandertheorie Cultuur en Geloof

Hieronder worden vanuit de Verandertheorie in hoofdstuk 3 de interventies uitgewerkt. De codes tussen haakjes verwijzen naar niveau van de interventies.

Mobilisatie LHBTI-gemeenschap

Het COC steunt initiatieven van biculturele LHBTI-personen zelf, omdat zij het best weten hoe ze verandering in hun gemeenschap op gang kunnen brengen. Het leidt tot meer rolmodellen, betere ontmoetingsmogelijkheden en uiteindelijk tot meer acceptatie. Voor biculturele LHBTI-personen is het belangrijk te weten dat ze er niet alleen voorstaan; dat er anderen zijn die hun culturele of religieuze achtergrond en hun seksuele oriëntatie of gender identiteit op een positieve manier combineren. Respect2Love is de COC community waar LHBTI-personen met een biculturele achtergrond elkaar ontmoeten en de kracht vinden om zich zelf te zijn (G1). TransUnited is de community voor biculturele transgenders.

COC startte in 2015 samen met Stichting Elance de Respect2Love Academy, daar krijgen LHBTI-jongeren een training om zich optimaal in te zetten als coach en rolmodel voor andere biculturele LHBTI-jongeren.

Nederland kent een sterke christelijke LHBTI-beweging met wie het COC goed samen werkt. Het COC staat aan de wieg van een Europees Queer Muslim Netwerk en werkt daarbij intensief samen met de Nederlandse organisatie Ma'ruf (G2)

Het COC steunt zelfinitiatief van biculturele LHBTI's vaak door middel van financiële bijdragen aan activiteiten uit COC's Bob Angelofonds (G2).

Door de actieve communities van Respect2Love en TransUnited, worden programma's en beleid van COC geïnformeerd door de doelgroep zelf (G3). De issues die spelen voor biculturele LHBTI-personen leiden regelmatig tot aandacht in de media. Door ons intensieve contact met deze communities, kan goede woordvoering over het algemeen door de doelgroep zelf worden gedaan. Dit leidt niet alleen tot een juiste duiding van de issues, maar betekent ook dat er goed zichtbare en positieve rolmodellen zijn opgestaan waar biculturele LHBTI-personen zich mee kunnen identificeren (G2).

Output:

- In 2018 faciliteren acht lidverenigingen een Respect2Love groep
- Het Bob Angelofonds ondersteunt in 2018 vijftien initiatieven voor en door biculturele LHBTI-personen
- In 2018 volgen 12 biculturele jongeren een frontliners training bij de Respect2Love academy

Outcome:

- Biculturele LHBTI-personen vinden elkaar in kleinschalige community opbouw
- Biculturele LHBTI-personen identificeren en agenderen issues waar zij mee te maken hebben
- In de media voeren biculturele LHBTI-personen zelf het woord over issues waar zij mee te maken hebben

Mobilisatie middenveld

Samen met partnerorganisaties Movisie en Rutgers werken we in het programma Coming In aan het sensitiveren van (psycho sociale) hulpverleners over de issues voor biculturele LHBTI-personen (M3).

Output:

- Hulpverleners in relevante sectoren zijn zich bewust van de specifieke issues waar biculturele LHBTI-personen mee worden geconfronteerd en passen hun hulpaanbod daar op aan

Mobilisatie overheid

Ook van de overheid verwachten wij dat zij op een verbindende wijze het LHBTI-emancipatiebeleid uitdraagt. COC is daartoe een strategisch partnerschap (O3) aangegaan met de ministers van OCW (emancipatie) en SZW

(integratie). De minister van OCW heeft aan de vier grote steden middelen ter beschikking gesteld voor het ondersteunen van initiatief voor biculturele LHBTI-personen.

De gemeenteraadsverkiezingen van 2018 bieden een goede gelegenheid om met gemeenten in gesprek te gaan over borging van een effectieve ondersteuning van biculturele LHBTI-initiatieven in het gemeentelijk beleid (O2).

De Europese LHBTI-beweging is zich sterk bewust van de issues die er spelen op het gebied van intersectionaliteit, inclusie en diversiteit. Het is inmiddels een van de belangrijkste en terugkerende onderwerpen op de jaarlijkse conferentie van ILGA-Europe. COC organiseerde in het najaar van 2016 samen met de jeugdorganisatie IGLYO een conferentie over dit onderwerp. Geïdentificeerde good practices uit deze conferenties worden meegenomen in het programma Cultuur en geloof en met de lidverenigingen gedeeld.

Output:

- Het strategisch partnerschap tussen COC, Movisie, Rutgers en de ministers van OCW en SZW wordt in 2018 verlengd
- Binnen het partnerschap wordt een constructieve beleidsdialoog gevoerd over de gewenste bijdrage van alle partners aan de ondersteuning van biculturele LHBTI-personen
- Ondersteuning van initiatieven voor en door biculturele LHBTI-personen maakt deel uit van de stembusakkoorden die voor de Gemeenteraadsverkiezingen worden gesloten.

Outcome:

- De rijksoverheid en gemeenten ondersteunen initiatieven voor en door biculturele LHBTI-personen

SPEERPUNTEN 2018

Ontmoetingsmogelijkheden in het land

COC Nederland heeft in 2016 een bijeenkomst georganiseerd om de lidverenigingen buiten de G4 te ondersteunen met de ontwikkeling van activiteiten voor de biculturele LHBTI-personen in hun regio. Het federatiekantoor ondersteunt de lidverenigingen met kennis, actieve samenwerking en promotie en wijst hen op de mogelijkheden van financiële steun door het Bob Angelo Fonds.

In 2017 hebben een viertal lidverenigingen Respect2Love groepen gestart, in 2018 zullen we intensiveren op het aantal Respect2Love groepen in het land. Veel lidverenigingen hebben het bereiken en betrekken van de doelgroep biculturele LHBTI-personen als speerpunt op hun agenda staan en willen ook de daad bij het woord voegen. Eind 2018 hopen we dat acht lidverenigingen een Respect2Love groep faciliteren.

Het Bob Angelo fonds zet specifiek in op deze groep. Zo is er een geormerkt budget dat beschikbaar is gesteld door de minister van OCW en specifiek bedoelt voor kleinschalig initiatief vanuit de doelgroep van biculturele LHBTI-personen. Het Bob Angelo Fonds ondersteunt kleinschalige ontmoeting en andere activiteiten die kwetsbare doelgroepen versterken. In het verleden zijn al veel initiatieven ondersteund en daarmee gaat COC in 2018 door. De aanvraag procedure is simpel, afhandeling is snel en de verantwoordingsverplichtingen zijn licht. COC blijft actief op zoek naar initiatiefnemers die een aanvraag willen doen bij het fonds in het bijzonder als het gaat uit initiatief uit gesloten kringen.

Binding met de achterban

COC's inzet op het thema Cultuur en geloof zal ook in steeds grotere mate aansluiten op ons speerpunt om de diversiteit onder vrijwilligers en medewerkers van COC te vergroten. Met onze inzet in het land en vanuit het federatiekantoor bereiken we individuele LHBTI-personen die passie, kracht, talent en tijd hebben om zich in te zetten. De Respect2Love academy begeleidt en versterkt jong talent met biculturele achtergrond. Hen binden aan de federatie in welke vorm dan ook vergroot niet alleen onze diversiteit, het verhoogt de inclusiviteit en aantrekkingskracht van COC in kringen waar men zich nu minder herkent in het COC.

Rollen en Verantwoordelijkheden

In de tabel op de volgende pagina geven wij op hoofdlijnen de rollen aan van de lidverenigingen, het federatiekantoor en andere partijen binnen het programma Cultuur en Geloof.

Lidverenigingen	Federatiekantoor	Anderen
<p><u>Mobilisatie LHBTI-gemeenschap</u> Faciliteren van ontmoeting voor biculturele LHBTI-persoenen.</p> <p>Contact met de doelgroep en hen binden aan de inzet van de federatie.</p> <p>Stimuleren, faciliteren en begeleiden van activiteiten geïnitieerd vanuit de doelgroep</p> <p>Vergroten van de diversiteit onder vrijwilligers en in het bestuur</p> <p><u>Mobilisatie middenveld</u> Contact met lokale migrantenorganisaties en andere organisaties en initiatieven die zich richten op de doelgroep.</p> <p><u>Mobilisatie overheid</u> Faciliteren en begeleiden van contact tussen de doelgroep en lokale overheid (gemeenten) en andere relevante partijen.</p>	<p><u>Mobilisatie LHBTI-gemeenschap</u> Verbinding, ondersteuning en versterking van activiteiten en groepen in het land.</p> <p>Vinden, versterken en stimuleren van nieuw talent uit de doelgroep en hen binden aan de federatie.</p> <p>Ontwikkelen en implementeren van landelijke communicatie om werving van deelnemers voor activiteiten van lidverenigingen te ondersteunen.</p> <p>Verbinding tussen relevante programma's bijvoorbeeld tussen R2L en Asiel en Jongeren en Onderwijs.</p> <p>Stimuleren, faciliteren en begeleiden van activiteiten geïnitieerd vanuit de doelgroep o.a. via het Bob Angelo Fonds</p> <p>Vergroten van de diversiteit onder vrijwilligers en in het bestuur</p> <p>Ondersteuning Queer Muslim organisaties</p> <p><u>Mobilisatie middenveld</u> Sensitiveren van psychosociale hulpverlening en aanleggen van roze sociale kaart</p> <p><u>Mobilisatie overheid</u> Partnerschap met de ministers van OCW en SZW</p> <p>Het delen van good practices uit de Europese LHBT-beweging.</p>	<p><u>Mobilisatie LHBTI-gemeenschap</u> Faciliteren van ontmoeting voor biculturele LHBTI-persoenen.</p> <p><u>Mobilisatie middenveld</u> Movisie en Rutgers vragen aandacht voor de positie van de doelgroep en hun behoeften en vertalen wensen naar aansluitend aanbod.</p> <p><u>Mobilisatie overheid</u></p>

6.4 Gezondheid en zorg

Alliantie Gezondheid op maat

Voor de periode 2018-2022 is COC samen met Rutgers partner in de alliantie Gezondheid op maat onder penvoerderschap van WomenInc. Ook deze alliantie heeft een strategisch partnerschap met de minister van OCW in het kader van de instellingssubsidie gender en LHBTI-gelijkheid, met als primaire doelstelling het bevorderen van gezondheidszorg op maat, te beginnen met gender sensitieve en LHBTI-sensitieve gezondheidszorg, waardoor in de spreekkamer verschil de nieuwe norm is.

Roze loper

In de afgelopen jaren is de Roze loper als keurmerk voor LHBT-sensitieve zorg aan 106 instellingen uitgereikt. Samen met de instellingen bij wie het certificeringstraject nog loopt is dit een druppel op de gloeiende plaat van het aantal zorginstellingen in Nederland waarvan LHBTI-zorgvragers goede en inclusieve zorg verwachten.

De Roze loper is een goede methode om LHBT-inclusieve zorg te bevorderen op instellingsniveau, als zodanig is de interventie ook als theoretisch goed onderbouwd erkend. Het effect op de gehele sector blijft echter achter bij de verwachtingen omdat het aantal instellingen dat de certificering start laag blijft.

WomenInc heeft in de afgelopen jaren veel succes geboekt bij het maatschappelijk agenderen van de gender bias in de zorg en de gevolgen daarvan voor de gezondheid van vrouwen. Deze agendering heeft geleid tot grote betrokkenheid van het ministerie van VWS en zorgorganisaties en professionals. In de hierboven beschreven alliantie Gezondheidszorg op maat zullen WomenInc, Rutgers en COC gender, LHBTI en leeftijd inclusieve zorg bevorderen. De individuele Roze loper trajecten bieden uitstekend (anekdotisch) materiaal en ambassadeurs om het gebrek aan LHBTI-sensitiviteit in de zorg te agenderen.

In 2018 zullen we de Roze loper als interventie op instellingsniveau, mede op basis van extern onderzoek door de Haagse Hogeschool, verder ontwikkelen.

Er wordt gewerkt aan intensieve samenwerking met vijf officieel erkende Certificerende Instanties binnen Zorg en Welzijn. Met deze uitbreiding van het aantal Certificerende Instellingen zal er een groter aantal zorg- en welzijnsinstellingen bereikt worden waardoor het aantal potentiële Roze Loper trajecten toeneemt.

Seksuele gezondheid homo en bi-mannen

In Nederland worden nog jaarlijks rond de duizend nieuwe HIV diagnoses gesteld, ongeveer twee derde van de nieuwe HIV infecties is overgedragen door seksueel contact tussen mannen, daarnaast lopen homo en bi mannen meer dan gemiddeld risico op seksueel overdraagbare aandoeningen. In Nederland is een aantal organisaties betrokken bij de preventie van de overdracht van HIV en Soa's, COC werkt met hen samen om te borgen dat het aanbod van deze organisaties aan blijft sluiten bij de actuele behoeftes van de doelgroep.

COC zet in 2018 in op: laagdrempelige beschikbaarheid van het HIV preventie middel PrEP, het bevorderen van zorg voor mannen met verslavingsproblemen rond chemseks en het verminderen van het stigma op HIV

Aids 2018

In 2018 zal de tweejaarlijkse Internationale AIDS conferentie worden gehouden in Amsterdam. COC wil betrokkenheid van de Nederlandse LHBTI-gemeenschap bij de internationale strijd tegen Aids vergroten door het werven van vrijwilligers voor dit grootschalige evenement, door er aan bij te dragen dat Nederlandse ontwikkelingen, initiatieven en sprekers en het programma vertegenwoordigd zijn en door de internationale gasten van de conferentie in contract te brengen met de Nederlandse LHBTI-gemeenschap.

Begeleiding zonder stempel

Binnen dit programma wordt enerzijds ondersteuning geboden aan de door COC-lidverenigingen gefaciliteerde ontmoetingsmogelijkheden voor LHBTI-personen met een verstandelijke beperking. Anderzijds wordt er ondersteuning geboden aan hulpverleners aan het leveren van LHBTI-inclusieve zorg aan mensen met een verstandelijke beperking.

Het project bestaat uit twee componenten:

Eenzijds de Zonder Stempel community van het COC. Dit project behelst ondersteuning van de ontmoetingsmogelijkheden voor LHBTI-personen met een verstandelijke beperking (18 ontmoetingscafés), een jaarlijkse landelijke ontmoetingsdag, de website zonderstempel.coc.nl en facebook.com/zonderstempel.

Daarnaast is er een werkgroep die de lid-verenigingen actief ondersteunt en die deelneemt aan zichtbaarheidsactiviteiten, zoals informatiemarkten, Pride-activiteiten, regenboogprokkel.

Anderzijds richt het project zich op Begeleiding Zonder Stempel. Dit is het samenwerkingsverband tussen (de professionals van) COC, LFB en Vilans. Deze samenwerking richt zich op de werving, het trainen, faciliteren en ondersteunen van duo ambassadeurs die voorlichting geven in hun regio en bij zorginstellingen. Het duo bestaat uit een LHBTI ervaringsdeskundige en een beroepskracht of coach uit de zorg. De combinatie van ervaringsdeskundige en beroepskracht/coach zorgt ervoor dat de deelnemers binnen de duo's in hun kracht worden gezet, dat er talenten naar voren komen en voor verbinding van de community met hun omgeving en sociaal netwerk. Daarnaast wordt er gewerkt aan een trainingsprogramma voor begeleiders en coaches van in de gehandicaptenzorg.

6.5 Sociale Veiligheid

Sport

In opvolging van de homo hetero alliantie Gelijk Spel, sluit COC als partner aan bij de door de John Blankenstein Foundation en de KNVB ontwikkelde Europese Campagne Heroes of Football, waarbij al een aantal vrijwillige voorlichters van het COC zijn betrokken. Op de Federatiedag van 30 september 2017 wordt een presentatie over de campagne gegeven om vrijwilligers te werven waarmee het begeleidingsaanbod voor individuele voetbal verenigingen kan worden uitgebreid

Werkvloer

Het federatiekantoor van het COC volgt het dossier werkvloer door in gesprek te blijven met belangrijke partners, waaronder Work Place Pride en door kleinschalige initiatieven met beperkt budget te ondersteunen.

Publieke ruimte en woonomgeving

Veiligheid in de openbare ruimte is een steeds terugkerend onderwerp, of het nou gaat om anti-LHBTI geweld op straat of om mensen die worden gepest in de eigen woonomgeving. Een aantal lidverenigingen is op dit terrein erg actief, neemt bijvoorbeeld deel aan het regionaal discriminatieoverleg en onderhoudt intensieve banden met de politie. Voor andere lidverenigingen blijft het nog zoeken naar een effectief handelingsperspectief als er naar aanleiding van incidenten door de lokale gemeenschap een beroep op hen wordt gedaan.

Het COC heeft een aantal jaar, samen met RADAR, Movisie, Landelijk Samenwerkingsverband Actieve bewoners en de Nationale Politie deelgenomen in de Alliantie Veilige Wijken en bezint zich momenteel, mede op basis van de externe evaluatie van de resultaten van deze alliantie op een nieuw handelingsperspectief.

6.6 Internationaal, partnerschap in pleitbezorging

Inleiding

Internationale solidariteit is vanaf de beginjaren een van de kernwaarden van het COC. Directe ondersteuning van de internationale beweging begon in de jaren 90 in partnerschap met een jonge organisatie in Roemenië. Inmiddels is het internationale portfolio van COC uitgegroeid tot structurele relaties met meer dan 100 partnerorganisaties in 35 landen. Bovendien is COC een belangrijke speler bij de internationale dialoog over de specifieke kwetsbaarheid van LHBTI's voor de schending van hun universele mensenrechten. Veel van de issues waarmee LHBTI's te maken hebben zijn niet specifiek lokaal of nationaal, er is sprake van regionale en soms mondiale trends en invloeden die in het geheel niet gebonden zijn aan grenzen. Denk aan HIV/aids of de invloed van bijvoorbeeld religie of nationalisme. Bovendien zijn in de afgelopen jaren de frontlijnen van de discussie over SOGIESC (sexual orientation, gender identity or expression and sex characteristics) verschoven en verruimd. Waar voorheen het gesprek over LHBTI emancipatie vooral een nationale dialoog met de samenleving en overheid inhield, gaat er vandaag de dag meer en meer invloed uit van internationale gremia en instanties zoals de EU, de Raad van Europa en de VN. Daar wordt vaak de basis gelegd van beleid en richtlijnen die de ruimte bepalen voor de lokale 'grassroots' inzet. Het is cruciaal voor de LHBTI-beweging om in deze gremia betrokken te zijn bij het gesprek over mensenrechten, economische, sociale en economische rechten en gezondheid.

Betrokkenheid van het maatschappelijk middenveld in deze discussies met overheden en andere partijen over de positie van LHBTI wordt steeds bepalender voor de voortgang en dit vraagt om specifieke kennis, inzet en samenwerking. De internationale partnerschappen van het COC zijn er op gericht LHBTI-organisaties te versterken in deelname aan deze processen.

Hiermee beïnvloeden we de globale opinies over SOGIESC en dat heeft ook direct weerslag op de positie van LHBTI's in Nederland.

COC's internationale inzet sluit aan op de speerpunten 2015-2018, in het bijzonder op het versterken van de internationale beweging (3).

De internationale programma's:

PRIDE, partnerschap in pleitbezorging

Vanaf 2016 is COC een van de 25 strategische partners van de minister van ontwikkelingssamenwerking. We trekken samen met het ministerie op om in 16 landen het maatschappelijk LHBTI specifiek middenveld te versterken op het gebied van beleidsbeïnvloeding. Het achterliggende idee is dat als lokaal LHBTI specifiek middenveld de vaardigheden en instrumenten heeft om effectief invloed uit te oefenen op andere maatschappelijke actoren, bondgenoten, overheden en instanties, dit leidt tot duurzame maatschappelijke verandering. Naast de lokale inzet koppelen we partners op regionaal niveau en maken we een verbinding met internationale beleidsbeïnvloeding bijvoorbeeld bij de VN. Daarbij is er specifieke aandacht voor een aantal thema's zoals religie, armoedebestrijding, vrouwen en transgender en intersekse.

Het programma verbindt grassroot activisten met de mensenrechten instrumenten op regionaal en mondiaal niveau, onder andere bij de Afrikaanse Unie, de OVSE en de VN. Bovendien voeren we druk uit op politieke structuren zoals de EU om daadkrachtig invulling te geven aan beleid dat ondersteunend is voor de internationale LHBTI-beweging. Waar mensenrechten in internationaal verband worden besproken, betrekken we activisten uit de betreffende landen door hun deelname te faciliteren, hen te begeleiden bij het schrijven van bijvoorbeeld schaduwrapportages of door de internationale uitwisseling tussen LHBTI-organisaties over deze instrumenten te organiseren.

De Nederlandse ambassades zijn in veel landen een belangrijke partner in het nationale LHBTI emancipatieproces. Regelmatig trekt COC samen met de ambassades op om lokale of regionale programma's te implementeren, bijvoorbeeld in Noord Afrika en in Zuidelijk Afrika.

Eind 2015 besloten het Ministerie van Buitenlandse Zaken en COC Nederland een vijfjarig strategisch partnerschap aan te gaan voor internationale LHBTI-emancipatie en mensenrechten

[Bridging the gap, health and rights for key populations](#)

Samen met een aantal andere Nederlandse en internationale organisaties, waaronder het Aidsfonds, geven wij uitvoering aan een programma dat zich inzet tegen de verspreiding van HIV/aids onder zogenaamde key populations, groepen die verhoogd risico lopen op HIV zoals drugsgebruikers, sekswerkers en LHBTI-persoon. De focus van dit programma is het versterken van de rechtspositie van deze groepen waarbij wordt ingezet op de versterking van het middenveld en de koppeling naar de verschillende niveaus waar beleid kan worden beïnvloed. COC implementeert de LHBTI component in dit programma onder de titel Bridging the Gap in 10 landen.

[Allies in Action](#)

"Allies in Action" is een gezamenlijk project van COC-Nederland en ILGA-Europe gericht op het stimuleren, mobiliseren en ondersteunen van de belangrijkste bondgenoten van LHBTI-organisaties in Armenië, Azerbeidzjan, Wit-Rusland, Georgië, Rusland en Oekraïne. Dit driejarige programma kwam tot stand na een toezegging van de Nederlandse overheid ten tijde van de Sochi winterspelen om de lokale LHBTI-gemeenschap in Rusland en nabije landen te ondersteunen. In deze landen is sprake van zogenaamde 'Shrinking Space' voor het middenveld in zijn algemeen en voor LHBTI-organisaties in het bijzonder. Door nieuwe en beperkende wetgeving en door stijging van trans- en homofobie is het steeds moeilijker voor de lokale beweging om te werken aan vooruitgang. In totaal werken we met 17 LHBTI-partners in deze 6 landen.

Het project is gericht op het bevorderen van een meer gunstig klimaat voor LHBTI-organisaties door hen te verbinden aan lokale niet LHBTI-specifieke bondgenoten. Te denken valt aan bijvoorbeeld journalisten, advocaten, de gezondheidszorg, onderwijsprofessionals, psychologen, schrijvers, maar ook familieleden en vrienden van LHBTI. Het project gaat uit van de behoeften en mogelijkheden van de lokale partners en ondersteunt hen met kennis, uitwisseling en financiering in het versterken van de basis van de beweging.

Centraal Azië

Een programma vergelijkbaar in opzet met Allies in Action is in 2017 gestart in drie landen in Centraal Azië, dit programma wordt gefinancierd door de US State Department, een voor COC nieuwe donor.

[Albanië](#)

In Albanië ondersteunt COC samen met het Nederlands Helsinki Comité lokale LHBTI-organisaties in het sensitiveren van (politie-) autoriteiten, aan veiligheid in het publieke domein (onder andere voor het organiseren van Gay Prides buiten de grote steden) en voor een goed en veilig klimaat voor het maatschappelijk middenveld om bij te dragen aan een optimaal democratische en gezonde samenleving.

Caribisch Nederland

In het Caribisch gebied ondersteund COC sinds 2012 de capaciteitsopbouw van de LHBTI-organisaties op de eilanden Aruba, Bonaire, Curaçao, Sint Maarten, Sint Eustatius en Saba binnen de Pink Orange Alliance. COC ondersteunt de uitwisseling van kennis en ervaring tussen de LHBTI-organisaties op de eilanden en stimuleert capaciteitsopbouw via het verbinden van deze organisaties met lokale en regionale netwerken. Voorts ondersteunt COC de organisaties bij het ontwikkelen van een regionale aanpak.

7. Financiering

Dankzij goede financieringsafspraken zijn de COC-programma's voor 2018 opnieuw uitgebreid, veelzijdig en intensief. COC Nederland financiert haar activiteiten uit:

- Projectsubsidies;
- Instellingssubsidie;
- Contributies;
- Bob Angelo Fonds;
- Inzet reserve projectontwikkeling;
- Bestemmingsreserve fondsontwikkeling

De Begroting 2018 van COC Nederland wordt door de Algemene Vergadering van COC Nederland vastgesteld op 25 november 2017:

Conceptbegroting COC Nederland 2018

	Begroting 2018	Begroting 2017 *	Realisatie 2016 *
INKOMSTEN			
Baten eigen fondsenwerving	254.156	132.600	344.169
Baten uit acties van derden	144.654	135.173	76.973
Subsidies van overheden	9.446.590	7.445.575	6.217.013
Overige baten (rentebaten)	0	0	240
Overige baten	10.000	16.400	14.059
Totaal inkomsten	9.855.400	7.729.748	6.652.454
KOSTEN			
Agenderen en vertegenwoordigen	315.159	275.736	305.627
Platform en netwerk	567.014	361.994	159.365
Programma's nationaal	1.893.258	973.375	1.266.669
Programma's internationaal	5.805.061	4.954.353	3.772.499
Werving baten	285.241	272.682	215.260
Beheer en administratie	688.380	700.808	753.714
Totaal kosten	9.554.114	7.538.948	6.473.134
RESULTAAT	301.286	190.800	179.320

*) Per 2018 is de indeling van de doelstellingen gewijzigd. De vergelijkende cijfers zijn aangepast.

Resultaatbestemming en verloopstaat continuïteitsreserve 2018

Resultaatbestemming	Begroting 2018	Begroting 2017 *	Realisatie 2016 *
Mutatie continuïteitsreserve (max 6,25%)	226.081	205.800	177.306
Mutatie reserve projectontwikkeling	105.205	0	7
Mutatie fondsen en bestemmingsreserves	-30.000	-15.000	2.007
	<u>301.286</u>	<u>190.800</u>	<u>179.320</u>

*) Per 2018 is de indeling van de doelstellingen gewijzigd. De vergelijkende cijfers zijn aangepast.

Acquisitiedoelstelling

De inkomsten zijn voor 95,4% in beschikkingen en overeenkomsten vastgelegd.
De acquisitiedoelstelling is 4,6%.

Specificatie conceptbegroting COC Nederland 2018

	FTE inzet ten behoeve van		Uitvoeringskosten	Externe kosten	Totale kosten per activiteit	Inkomsten	Bijdrage aan resultaat
	lidvereniging	centraal					
<u>Agenderen en vertegenwoordigen</u>	<u>0,04</u>	<u>2,15</u>	<u>197.659</u>	<u>117.500</u>	<u>315.159</u>	<u>440.700</u>	<u>125.541</u>
<u>Platform en netwerk</u>	<u>3,91</u>	<u>0,00</u>	<u>352.691</u>	<u>214.323</u>	<u>567.014</u>	<u>532.477</u>	<u>-34.537</u>
- Lokale lhbt infrastructuur	2,99	0,00	270.191	60.000	330.191	207.646	-122.545
- Ontmoeting en empowerment	0,91	0,00	82.500	154.323	236.824	324.831	88.007
<u>Programma's nationaal</u>	<u>3,20</u>	<u>5,52</u>	<u>787.271</u>	<u>1.105.987</u>	<u>1.893.258</u>	<u>1.858.591</u>	<u>-34.667</u>
- dossier Jongeren en Onderwijs	0,63	2,70	300.585	286.000	586.585	653.776	67.191
- dossier Cultuur en Geloof	0,88	0,29	106.290	62.500	168.790	233.471	64.681
- dossier LHBT en Asiel	1,10	1,65	247.868	156.533	404.402	314.664	-89.738
- dossier Gezondheid en Zorg	0,41	0,83	112.039	45.500	157.539	111.226	-46.313
- dossier Sociale Veiligheid	0,17	0,05	20.488	10.000	30.488	0	-30.488
- dossier Doorfinanciering / saldopost	0,00	0,00	0	545.454	545.454	545.454	0
<u>Programma's internationaal</u>	<u>0,00</u>	<u>16,01</u>	<u>1.445.868</u>	<u>4.359.193</u>	<u>5.805.061</u>	<u>6.906.007</u>	<u>1.100.945</u>
<u>Werving baten</u>	<u>1,00</u>	<u>0,61</u>	<u>145.431</u>	<u>139.810</u>	<u>285.241</u>	<u>107.625</u>	<u>-177.616</u>
- Institutionele fondsenwerving	0,00	0,52	47.274	17.425	64.699	0	-64.699
- Particuliere fondsenwerving	0,67	0,09	68.129	73.493	141.621	0	-141.621
- Ledenwerving	0,33	0,00	30.028	48.893	78.920	107.625	28.705
<u>Beheer en administratie</u>	<u>0,00</u>	<u>7,62</u>	<u>688.380</u>	<u>0</u>	<u>688.380</u>	<u>10.000</u>	<u>-678.380</u>
Totaal	8,14	31,91	3.617.300	5.936.814	9.554.114	9.855.400	301.286
RESULTAAT VOOR RENTEBATEN							301.286
Rentebaten							0
RESULTAAT NA RENTEBATEN							301.286

Uitvoeringslasten 2018

	Begroting	Begroting	Realisatie
	2018	2017	2016
<u>Uitvoeringslasten</u>			
Salarissen en sociale lasten	2.849.100	2.540.900	2.217.343
Overige personeelskosten	219.400	229.800	169.432
Afschrijvingskosten	114.900	96.300	29.518
Huisvestingskosten	159.500	151.100	124.877
Kantoorkosten	109.800	113.400	81.705
Reiskosten en representatie	15.100	11.800	8.544
Bestuurskosten	10.200	9.900	7.284
Algemene kosten	134.300	133.800	191.664
Rentelasten en koersverschillen	5.000	5.800	6.528
Totaal uitvoeringslasten	3.617.300	3.292.800	2.836.895

Kosten ten behoeve van ondersteuning van de federatie

	fte	Toege- rekende uitvoe- rings- kosten	Toege- rekende externe kosten	Totale kosten
<u>Agenderen en vertegenwoordigen</u>	<u>0,04</u>	<u>3.583</u>	<u>0</u>	<u>3.583</u>
<u>Platform en netwerk</u>	<u>3,91</u>	<u>352.691</u>	<u>60.000</u>	<u>412.691</u>
- Lokale lhbt infrastructuur	2,99	270.191	60.000	330.191
- Ontmoeting en empowerment	0,91	82.500	0	82.500
<u>Programma's nationaal</u>	<u>3,20</u>	<u>289.055</u>	<u>0</u>	<u>289.055</u>
- dossier Jongeren en Onderwijs	0,63	57.096	0	57.096
- dossier Cultuur en Geloof	0,88	79.718	0	79.718
- dossier LHBT en Asiel	1,10	99.147	0	99.147
- dossier Gezondheid en Zorg	0,41	37.346	0	37.346
- dossier Sociale Veiligheid	0,17	15.748	0	15.748
<u>Werving baten</u>	<u>1,00</u>	<u>90.206</u>	<u>54.018</u>	<u>144.224</u>
- Particuliere fondsenwerving	0,67	60.178	5.125	65.303
- Ledenwerving	0,33	30.028	48.893	78.920
Totaal	8,14	735.535	114.018	849.553

COC Nederland

bezoekadres:

Nieuwe Herengracht 49
1011 RN Amsterdam

postadres:

Postbus 3836
1001 AP Amsterdam
tel 020 623 45 96
fax 020 626 77 95
info@coc.nl
www.coc.nl

Copyright © COC Nederland 2017-2018

volg het COC